

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič 4 2 D, do 100 vrt 2 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, predčisti beseda 1 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravišstvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poštnina plačana v gotovini.

Ljubljanski sestanki.

Na par dni se odpre v Ženevi jesensko zasedanje Društva narodov. Na tem zasedanju se bodo razpravljala zelo važna vprašanja splošnega značaja. Ne bo šlo po vsej priliki za to ali ono razmejitveno prepričanje, za to ali ono pogodbo, marveč za neka splošna stremjenja zapadnih premijerov, ki bi si radi ohranili mir ter uredili svoje notranje gospodarske in socialne položaje potom splošnega evropskega pomirjenja. Prvi korak k takemu splošnemu, res doslednemu in trajnemu pomirjenju Evrope se je že storil v Londonu na ravnokar minuli konferenci, kjer so Nemci sprejeli Dawesov repariacijski načrt in s tem priznali neke stalne obveze za svoje bodoče odnose s Francijo. Repariacijsko vprašanje se bliža končni rešitvi. S tem pa se niso postavili vsi temelji pomirjene Evrope. Treba je še omejiti tisti faktor, ki neposredno izziva vojne in omogoča krvave spopade, to je vojno naoročevanje. Vojno naoročevanje pa je nemogoče omejiti, dokler se ne najdejo splošne smernice mednarodnih obvez ter medsebojnih paktov. Za take pakte in medsebojne obveze bo sedaj šlo na jesenskem zasedanju Društva narodov. Jasno je, da se morajo za take probleme pripraviti tudi predstavniki Male antante in da ne smejo piheti v Ženevo popolnoma nepravilni. Morajo ustanoviti skupna stališča in soglasne nastope. Namen ljubljanskih sestankov je, pripraviti taka skupna stališča.

Kot prvi se je ustavil v Ljubljani g. Beneš, češkoslovaški zunanji minister, ki duševno vodi politiko Male antante. Že hitro se sestanek, kakor tudi kratkočasnost da misliti. G. Beneš se v Ljubljani ni mogel veliko podučiti o tem, kako naj nastopi Mala antanta v Ženevi. Porabil je sestanek za to, da se seznanji z g. Marinkovičem in da razvidi politične smernice novega jugoslovenskega ministra. Po vsej priliki se je zelo zanimal za notranjo politiko Davidovičevega kabineta ter za namere tega kabineta napram boljševiški propagandi ter Radićevi razorni agitaciji na Hrvaškem in v Makedoniji. Kajti Mala antanta sloni v glavnem na Češko-slovaški ter na Jugoslaviji in vsa češka zunanja politika splava po vodi, ako se v notranjosti Jugoslavije dogodi kak debakl. Predno govorimo o zapadni demokraciji ter o splošnih paktih mednarodnega in medsebojnega razoroževanja, je treba pomisliti na notranjo solidnost državne stavbe ter na pokrete, ki ogrožajo njeno solidnost. Dr. Beneš se je gotovo začudil, ko je čital v »Federation balkanique« Radićev članek, v katerem leta poroča vsemu svetu, da je v Zagrebu s svojim vodstvom sprejemal zaupnike Todora Aleksandrova, torej zaupnike bolgarske iredentistične in veleizdajalske organizacije, ki kali mednarodni mir, ki hoče preveriti mirovne pogodbe ter odtrgati od Jugoslavije cvetočo Makedonijo. G. Beneš je sigurno hotel videti močja, ki trpi take posete v svoji notranjosti in ki tolerira veleizdajalsko delovanje Radićeve stranke. Tak sestanek je sigurno nekaj neprijetnega, zlasti ker se je vršil tik pred zasedanjem Društva narodov, na katerem naj se razpravljajo velika vprašanja mednarodnega mira ter splošnega razoroževanja. G. Beneš je poročevalcu ljubljanskega dnevnika izrecno potrdil, da se razširja po Balkanu opasna boljševiška propaganda in da je treba nanjo paziti. To je povedal skoro sub rosa naši vladi in obraz, ki negira tako propagando in ki pravi, da je na Balkanu vse v redu in miru. Makedonsko vprašanje postaja čedalje bolj opasno, zlasti odkar ga sme podpirati iz naše države Radićeva stranka in sme gosp. Radić priporočati zaupnikom Todora Aleksandrova, naj se odcepitve Makedonije od Jugoslavije izvrši »legalnim« potom. Dr. Beneš se je radi tega prav kmalu poslovil ter odhitel v Ženevo, da se tamkaj informira o pravih načrtih zapadnih premijerov in da po tem razpredeli svoje bodoče koncepte.

Sestanek zunanjega ministra dr. Marinkoviča in dr. Beneša v Ljubljani.

Popolno soglasje med obema državama. — Zunanja politika Jugoslavije se ne izpremeni.

Z beogradskim brzovlakom je prišel v sredo 27. t. m. ob 13.45 v Celje minister zunanjih del g. dr. Voja Marinković z gospo soprogo. V njegovem spremstvu so se nahajali šef kabineta Rade Šumenkovič in njegov sekretar g. Vlainac ter načelnik v ministrstvu notranjih del g. dr. Svetek. G. ministra sta na kolodvoru pozdravila g. vladni svetnik dr. Leopold Žužek, poglavar celjskega sreza in župan dr. Juro Hrašovec. Pozdravil ga je tudi bivši poslanik v Pragi g. dr. Bogumil Vošnjak. Minister dr. Marinković je pričakoval v Celju prihoda češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša, ki je prišel ob 14.58 s praškim brzovlakom v Celje. V Celju so priklopili ministrov salonski voz, na kar sta oba ministra skupno nadaljeval pot v Ljubljano. Včeraj ob četrta na 6. sta prispela z dunajskim brzovlakom v Ljubljano zunanji minister ČSR dr. Beneš in jugoslovenski zunanji minister dr. Marinković. Na kolodvoru so ju pozdravili zastopniki tukajšnjih vojaških in civilnih oblasti, med njimi komandant dravske divizije gen. Stojanović, češkoslovaški gen. konzul dr. Otakar Beneš, veliki župan ljubljanske oblasti dr. Šporn, finančni delegat dr. Šavnik, žel. ravnatelj dr. Borko in dr. Pri sprejemu je bil navzoč tudi šef protokola v zunanjem ministrstvu g. Novaković. Češka obec je pozdravila visokega rojaka s posebno deputacijo na čelu z inspektorjem Ružičko. Po prisrčnem sprejemu na kolodvoru sta se odpeljala oba državnika s soprogami in spremstvom v mesto. Za dr. Beneša je bilo pripravljeno stanovanje v hotelu »Union«, za dr. Marinkoviča pa v palači pokrajinske uprave.

Po kratkem odmoru se je vršila na čast visokim gostom pri velikem županu čajanka, na kar sta odšla oba ministra na posvetovanja, ki so trajala do 20. zvečer. Po tej konferenci je bil izdan nastopni uradni komunikat: »Zunanji minister češkoslovaške republike g. dr. Edvard Beneš in zunanji minister kraljevine SHS g. dr. Voja Marinković sta se sestala 27. avgusta t. l. v Ljubljani. Ob tej priliki sta razpravljala o vseh vprašanjih, ki so bila že prej na dnevnem redu in sta konstatirala, da glede teh vprašanj ni nobenega razloga za njihovo izpremembo. Obenem sta se gospoda ministra sporazumela glede skupnega dela na konferenci v Ženevi.« Po konferenci je zunanji minister dr. Beneš v pogovoru z novinarji pojasnil, da se je na sestanku razpravljalo o vseh problemih, ki se tičejo zadnjih dogodkov v mednarodni politiki.

Oba ministra sta govorila tudi o tekočih zadevah, ki so bile večinoma že predmet posvetovanja na konferenci Male antante v Pragi. Soglasje med ČSR in Jugoslavijo je slej ko prej popolno. Vsa vprašanja mednarodne politike, ki pridejo na dnevni red predstoječega zasedanja Društva narodov, bodo reševali zunanji ministri Male antante v popolnem soglasju in vzajemnosti. Na včerajšnji konferenci sta razpravljala zunanji ministri tudi o stališču napram sovjetski Rusiji. V tem oziru ostane vse pri starem. Dr. Beneš je pojasnil svoje stališče že na konferenci v Pragi, dr. Marinković pa na zadnji seji narodne skupščine.

Zanimiva je izjava dr. Beneša o boljševiški propagandi na Balkanu. Dr. Beneš je namreč odkrito priznal, da širijo ruski boljševiki zadnje čase nevarno propagando ne le na Balkanu, temveč v Evropi sploh. Specijelno o odnosih med ČSR in Jugoslavijo po zadnjih dogodkih v naši notranji politiki ministra nista razpravljala, ker ni v tem oziru nikakih spornih vprašanj. Dr. Beneš z zadovoljstvom ugotavlja, da so odnosi med ČSR in Jugoslavijo popolnoma urejeni. V vseh vprašanjih vlada med obema državama popolno soglasje. Dr. Beneš smatra, da je tudi snočna konferenca pokazala, kako potrebno je nadaljevanje sosednje politike Male antante.

Ob 21. zvečer je bila pri velikem županu intimna večerja. Po večerji sta imela oba ministra ponovna posvetovanja, ki so trajala do odhoda dr. Beneša na kolodvor. Dr. Beneš je porabil svoje potovanje v Ženevo, da se sešane z našim zunanjim ministrom. Ob 11. ponoči se je odpeljal z orijentalskega prevoza v Ženevo, kjer pristostuje zasedanju društva narodov. Na kolodvor so ga spremili dr. Marinković s soprogo, češkoslovaški poslanik v Beogradu g. Šeba, veliki župan dr. Šporn, šef protokola g. Novaković in šef kabineta zun. ministrstva g. Šumenkovič. Slovo, kakor tudi prvi sestanek obeh ministrov v Celju, je bil zelo prisrčen.

Danes prispe v Ljubljano na poti v Ženevo romunski zun. minister Duca, ki se tudi sestane na kratko posvetovanje z dr. Marinkovičem. Ti sestanki sicer niso v pravem pomenu besede konferenca Male antante, vendar pa imajo važen pomen za nadaljnjo politiko malih držav v srednji Evropi. Ne dvomimo, da ostane tudi po sestanku dr. Marinkoviča z romunskim zunanjim ministrom glede odnosov med obema državama vse pri starem. To pomeni, da se bo zunanja politika naše države navzlic notranjim izpremembam razvijala v mejah in smernicah, ki jih je začrtal dr. Ninčič.

nja reševala na ljubljanskih sestankih? Gotovo ne, kajti g. Beneš je prehitro odstopal v Ženevo. Situacija je bila zanj kočljiva, ker se ti problemi dotikajo notranjih varnostnih mer Jugoslavije, se dotikajo splošne makedonske propagande ter boljševiške agitacije, ki poizkuša od znotraj, iz naše države ven zanetiti na Balkanu splošno državno zmedo in kaos. O tem ne more biti dvoma, če pomislimo, da eksistira pod vladno patronanco v naši državi velika stranka, ki odkrito propoveduje socialni in državni program ruskih sovjetov in boljševikov in ki priznava legitimost bolgarskega iredentizma. To so žalostni fakti, ki pa se očitujejo baš na sedanjih ljubljanskih sestankih malolantantnih držav. Odtod vidno nesoglasje in popolna neorijentiranost za bodočnost!

Točno opredeljena notranja in zunanja politika Jugoslavije napram Radićevi boljševiški agitaciji in makedonski iredenti bi bila edino pravilna priprava za pomirjenje Balkana in edino pravilni prispevek naše države k splošnim mirovnim stremljenjem v Ženevi!

Stroge vladne odredbe proti tisku.

Notranji minister zahteva strogo kontrolo nad opozicijskim tiskom. — Razprava o načrtu tiskovnega zakona.

— Beograd, 28. avg. (Izv.) Javnost na zunaj ne beleži važnih notranjopolitičnih dogodkov, vendar se pojavljajo važne vladne odredbe, ki gredo za tem, da se poostri kontrola napram tisku. Notranji minister je v soglasju z ostalimi člani vlade odločil, da se v bodoče proti opozicijskemu tisku vrši strožja kontrola, ne samo to, marveč, da se proti opozicijskemu tisku, ki po mnenju notranjega ministra deluje proti državnim in vladnim interesom, ukrenejo najstrožje mere v smislu obstoječega zakona. Na snočni seji min. sveta pod predsedstvom ministra Pečića je notranji minister Nastas Petrovič pojasnil svoje stališče v tem vprašanju, naglašujoč, da se je odločil za strožjo kontrolo tiska z ozirom na pisavo nekaterih beogradskih listov povodom razbojniškega napada kačakov v Lepini. Ministrski svet je povsem soglasen z njegovimi predlogi in od danes dalje dobe vse politične oblasti navodila ne samo v Beogradu, temveč tudi drugod, kako imajo postopati napram opozicijskemu tisku, ki piše in kritizira vladno postopanje. Politčne oblasti morajo voditi buden nadzor nad pisavo tega tiska. Oficijsko poročilo, izdano od notranjega ministra glede dogodkov v Lepini, veli med drugim, da so gotovi listi dogodke v Lepini vporabili v gotove strankarske svrhe onih politikov, ki stoje za temi listi,

čeprav se dogodki niti na blizu niso odigrali tako, kakor so jih opisovali ti listi. Notranji minister za tem na dolgo in široko pojasnjuje dogodke v Lepini ter nato zaključuje, da je povodom razširjanja takih in sličnih vesti notranji minister dolžan opozoriti, da ti listi ne služijo blagru države in da se morajo, čeprav so v opoziciji, napram in državi držati gotovih meja. Če bi se nadalje listi spozabili tedaj je vlada primorana ukreniti vse v obrambo svojega ugleda. V interesu »reda in mira«, v interesu državnega ugleda in v interesu stvarnega zadovoljstva med državljani bo vlada primorana, da ukrene stroge odredbe proti onim listom, ki bodo stvari skušali napačno predstavljati.

Opozorilo notranjega ministra so včeraj morali orožniki takoj dostaviti vsem redakcijam opozicijskega tiska.

Poleg drakoničnih odredb proti opozicijskemu tisku je snoči ministrski svet razpravljal tudi o predložitvi novega tiskovnega zakona narodni skupščini. Sestavi se na sklep ministrskega sveta posebna komisija v notranjem ministrstvu, ki ima točno in stvarno pregledati stari, od prejšnje vlade sestavljeni načrt tiskovnega zakona. Minister notranjih del v soglasju s pravosodnim ministrom ima danes imenovati to komisijo.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG.

Deske III. vrste, vsake dimenzije, fr. meja den. 580; deske 20 mm, od 16 cm širine naprej, fr. meja bl. 700; trami 4/4, 4/5, od 4—10 m dolž. fr. meja, 1 vag. den. 422, bl. 426, zaklj. 422; remelini 4/8, fr. meja den. 710; ogle vilano prov. Slov., fr. meja den. 120; drva suha bukova, fr. meja 2 vagona den. 28, bl. 29, zaklj. 28;

ZITNI TRG.

Pšenica domača, fr. Ljubljana den. 380; pšenica bačka, fr. gorenjski mlin, bl. 445; pšenica bačka, fr. Bačka postaja bl. 365; koruza bačka, fr. Bačka postaja bl. 300; koruza v vrečah, fr. skladišče Ljubljana bl. 350; koruza defektna po vzorcu, fr. Ljubljana, 1 vagon den. 320, bl. 325, zaklj. 320; pšenični otrobi, fr. slov. postaja, 1 vagon den. 222.50, bl. 223, zaklj. 222.50; pšenični otrobi, srednji po vzorcu v jute-vrečah, fr. Ljubljana, 1 vag. den. 250, bl. 250, zaklj. 250; gobe suhe po kakovosti, fr. Ljubljana den. 54; laneno seme, prov. hrv. Zagorje, par. Ljubljana, 1 vag. den. 684, bl. 686, zaklj. 684.

OSTALO BLAGO.

seno sladko, prešano, fr. Ljubljana den. 380; krompir, fr. naklad. postaja den. 75; jabolka I. zimska, fr. meja den. 220; vino, belo, dol., hrv., štaj., fr. nakladna postaja den. 600.

Effekti: 2½% drž. renta za vojno škodo 119, Celjska pos. 200, Ljublj. kredit. banka 220, Merkantila banka 117—122, Prva hrv. št. 916, Slavonska banka 108. Strojne tov. in liv. 150 Trboveljska prem. 480—500 Združene papir. Vevče 123—130. 4½% kom. zad. dež. banke 93.

Zagrebska borza.

Dne 28. avgusta. Sprejetje ob 13.

Devize: Curih 14.8725—14.9725, Praga 237.25—240.25, Pariz 431.12—436.12, Newyork 78.45—79.45, London 355.625—358.625, Trst 349.65—352.65, Dunaj 0.1104—0.1124. Valute: dolar 77.50—78.50, češka krona —, 2.36.

Effekti: 7% inv. pos. 1921 64—65, 2½% drž. renta za ratnu škodu 114—116, Ljublj. kredita 225—240, Centralna banka 32—33, Hrv. esk. banka 120—121, Kredita banka Zagreb 122—123, Hipot. banka 63—64, Jugobanka 114—115, Pražedion 915, Slavonska banka 105—107, Eksploatacija 110—115, Sečerana, Osiek 965—975, Isis d. d. 58—63, Nihag 90—100, Gutman 1270, Slaveks 250—275, Slavonija 83—91, Strojne tov. 150, Trboveljska 450, Vevče 123—135.

INOZEMSKE BORZE.

— Curih, 28. avg. Današnja borza: Beograd 6.725, Praga 16, Newyork 533.50, London 23.90, Pariz 28.75, Milan 23.55, Dunaj 0.007525.

— Trst, 28. avg. Predborza: Beograd 28.525—28.575, London 101.35—101.45, Newyork 22.50—22.60, Curih 422.50—424, Pariz 28.525—28.575, Dunaj 0.0315—0.0318, Praga 67.40—67.80.

— Dunaj, 27. avgusta. Devize: Beograd 885—889, London 318.900—319.900, Milan 3144—3156, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3857—3873, Praga 2123—2143, Curih 13.315—13.365.

Valute: dolar 70.460—70.860, lira 3150—3170, dinar 881—887, češka krona 2120—2136.

OPOZICIJA PROTI KRŠITVI USTAVE.

— Beograd, 28. avgusta. (Izv.) Danes se ustoličuje v staroslavni Peči srbski patrijarh Dimitrije. Slavnosti ustoličenja prisostvuje Nj. Vel. kralj s kraljico, nadalje ministrski predsednik Lj. Davidović in drugi ministri ter predstavniki državnih in vojaških oblasti. Po ustoličenju se vrne kralj Aleksander v Beograd, kamor prispe v soboto dopoldne. — Tukajšnji politični krogi smatrajo, da se bo s povratkom Nj. Vel. pospešil razvoj politične situacije. Govori se o energični akciji nekih opozicijskih voditeljev, ki bodo pri kralju posredovali radi očitne kršitve vidovalske ustave od strani sedanje vlade, ki vzpostavlja staroavstrijsko upravno stanje iz leta 1885, in odpravljaja začelke vidovalske samoupravne razdelitve na Hrvaškem. Tekom današnjega dopoldneva so se v ostalem z interesom čitala poročila iz Ljubljane o sestanku zunanjega ministra dr. Marinkoviča z dr. Benešem. Listi objavljajo znane intervjuje in podrobnosti razgovorov.

VOLITVE V POKRAJINSKO SKUPŠČINO JULJSKE KRAJINE.

— Gorica, 28. avgusta. (Izv.) Iz krogov videmske prefekture javljajo, da se v kratkem razpišejo volitve v videmski pokrajinski zbor. Vsa pokrajina Videm je razdeljena na devet volilnih okrožij in sicer: Čedad, Gorica I, Gorica II, Pordenone-Sacile, St. Daniele, San Vito, Tolmezzo, Videm, in Spilimbergo. Skoraj izključno slovensko okrožje tvori Gorica II, Gorica I je mešana s slovenskimi in italijanskimi občinami, K. čedadskemu okrožju so priključene nekatere občine bovškega in tolimskega sodišča, k okrožju Gorica II spada skoraj vse občine na levem bregu Soče, k Gorici I vse občine na desnem bregu Soče z Gorico vred.

Triumfalna kraljeva pot po krajih južne Srbije.

Prebivalstvo povsod pozdravlja kralja in kraljico. — Iskrena udanost Arnavtov napram kralju. — Obnovitev stare slave.

— Beograd, 28. avg. (Izv.) Povsod velikih cerkvenih svečanosti, ki se vrše ob ustoličenju patrijarha Dimitrija v staroslavni peškem samostanu, prihajajo podrobna in razveseljujoča poročila o triumfalnem potu Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in kraljice Marije po zgodovinskih krajih južne Srbije in tudi po krajih, kjer bivajo Arnavti in kodor so še nedavno razsajali ljuti boji med odmetniki in prebivalstvom. Kralj in kraljica sta 27. t. m. napravila s svojimi dvornimi avtomobilom nad 150 km poti ter posejela razne zanimive kraje ter se povsod prijazno in iskreno razgovarjala s prostostim kmečkim prebivalstvom. Iz postaje Lipljan se je kraljevska dvojica odpeljala proti Kosovski Mitrovici. V Drenici, selu, kjer so se nedavno vršili ljuti boji med razbojniki Azem Bejtem in seljaki in v katerih bojih je padlo tudi več orožnikov in vojakov, so Arnavti priredili kraljevski dvojici nepričakovano slaven sprejem. Pred vzhodom v vas so postavili velik slavolok z napisom: »Živel kralj! Dobro nam došel!« Pred slavolokom so sedeli in čakali na kralja stoji in ne daleč od slavoloka je stala arnavtska konjenica, okrašena s raznimi narodnimi oklidi. Kralju je posebno ugajal mlajši konj čistokrvne arabske pasme, ki je bil v divni srebrni opremi. Kraljevska dvojica je bila dalje zelo slovesno sprejeta v Rudniku. Posebno slovesen sprejem je bil v starem samostanu dečanskem. V Dečane je kraljevska dvojica prispela okoli 13. pop. Pred vzhodom v samostanski cerkev je Nj. Veličanstvo pozdravil arhimandrit Leontije Ninković s kratkim pozdravnim govorom: »Vaše Veličanstvo, kralji! V duhu tradicij in običajev iz dobe Nemanje

carški samostan sprejema z velikim veseljem Vaše Veličanstvo kot osvoboditelja Kosova in ujedinitelja našega troimenega naroda. Kot starešina tega samostana Vaše Veličanstvo blagoslovim s križem in vam dajem na razpolago ves ta samostan po tradicijah in običajih iz stare dobe.«

Kralj je nato odpasal sabljo ter pristopil k grobu, kjer počivata car Dušan in carica Jelena. Pristopil je tudi h krsti svetega kralja Stevana Dečanskega in krsto poljubil.

Kakor omenjeno, so Arnavti povsod navdušeno in iskreno pozdravljali kralja in kraljico. V vseh vaseh in mestih so bili postavljeni slavoloki z raznimi napismi. Po nekaterih vaseh so dajali kralju po starem slovanskem običaju hleb in sol. Starci so kralju poljubljali roke in ga slavili kot osvoboditelja in ujedinitelja. Lahko je reči, da je bila kraljeva pot po krajih južne Srbije pravi trijumf in velika manifestacija za enotnost naše države in nje slavo, ki se te dni obnavlja v vsej nekdanji veličini.

Danes ob 10. dopoldne bo svečan prihod Nj. Vel. kralja in kraljice v Peč. Ta prihod bo po točnih poročilih najveličastnejša manifestacija in obenem najsлавnejša pot kralja.

Danes ob 5. jutraj so topovi naznanjali pričetek pravih svečanosti povsod ustoličenju patrijarha. Ob 7.30 je patrijarh podelil blagoslov. V Peč so prišle čete pehote, artilerije in konjenice, ki bodo delale velik spalin in se udeležile velike vojaške parade.

Z današnjim dnem bodo svečanosti zaključene. Kralj in kraljica se zvečer ali jutri dopoldne povrneta nazaj v Beograd, kamor prispeta najbrže v soboto.

Nemški parlament bo danes razpuščen.

Viharna seja. — Spopadi v zbornici. — Vlada nima dvetretjinske večine za zakone k Dawesovemu načrtu.

— Berlin, 27. avgusta. (Izv.) Na predlog državnega kancelarja dr. Marxa je danes zvečer državni predsednik Ebert podpisal ukaz o razpustu državnega zbora. Državni kancelar je predsedniku najprej dopoldne obširno poročal o političnem položaju in o razmerah v parlamentu, kjer vztrajajo nemški nacionalci na odklonilnem stališču, če se jim ne dajo koncesije za vstop v novo vlado. Pogajanja z nemškimi nacionalci so ostala doslej brezuspešna. Volitve bodo najbrže razpisane 28. septembra.

— Berlin, 27. avgusta. (Izv.) Danes je prišlo v zbornici do ostrih spopadov, ki so jih povzročili poslanci nemške nacionalne ljudske stranke in komunisti proti vladnim strankam. Na dnevnem redu je bil danes kot prva točka predlog o izpustitvi političnih kaznjencev. Tekom debate je predlagal narodni socialista Frick, da se naj amnestirajo tudi politični kaznjenci v nezasedenem ozemlju, dočim je vladin predlog bil samo za amnestijo političnih kaznjencev oziroma prebivalcev v zasedenem ozemlju (gre za to, da se separatisti v Porenju amnestirajo). Demokrat posl. Brodauf je proti temu predlogu protestiral, nakar je nastal silen vihar na strani nemških nacionalistov, ljudske stranke in komunistov. Komunisti so navajali s pestmi na demokrate ter se je v zbornici razvil pravcati pretep. Nekateri poslanci so z raztrgano obleko morali zapustiti parlament. Komunisti so posl. Brodaufa dejansko napadli in mu razpraskali obraz.

Z ozirom na te dogodke je bila seja državnega zbora zaključena. Jutri pride na glasovanje zakon o železnicah.

— Berlin, 28. avgusta. (Izv.) Danes se imajo izglasovati zakoni k londonskemu sporazumu oziroma k Dawesovemu načrtu. Ne obstoja sedaj nikak dvom, da se ne bo mogla pod nobenimi pogoji in pod nikakimi koncesijami na korist nemškimi nacionalcem doseči dvetretjinska večina, ki je potrebna za sprejem teh zakonov. Nemški nacionalci bodo kompaktno glasovali proti zakonu.

Državni zbor šteje danes 466 poslancev, od teh je 24 poslancev bolnih oziroma odsotnih. Danes bo najbrže pri glasovanju manjkalo 40 glasov do potrebne dvetretjinske. S tem je usoda državnega zbora zapечатena.

Državni kancelar dr. Marx bo danes takoj prečital ukaz o razpustu zbornice.

Nemški poslanik v Londonu bo v soboto 30. t. m. podpisal londonski protokol.

POSANICA PATRIJARHA DIMITRIJA.

— Peč, 28. avgusta. (Izv.) Novoustoličeni srbski patrijarh Dimitrije je izdal poslanico pravoslavnemu narodu, v kateri naznanja svoje ustoličenje ter poziva narod na medsebojno bratsko ljubav, želeč mu vse telesno in duševno dobro.

ITALIJA ANEKTIRA DODEKANEZ.

— Rim, 28. avgusta. (Izv.) »Giornale d'Italia« javlja iz diplomatskih krogov, da se bo sedaj, ko bodo odbrile vse vlade lausansko mirovno pogodbo in se bo Turška sprejela v Društvo narodov, izvršila aneksija Dodekaneza od strani Italije, ker to otežuje lausansko mirovno pogodbo pri zbiranju Italiji 76. provincio Italije. Med obema državama se vzpostavijo redni diplomatski stiki.

Važna razsodba italijanskega sodišča glede fašistovskih požigov.

— Trst, 28. avgusta. (Izv.) Civilno sodišče v Alessandriji (Pijemont) je te dni izdalo važno razsodbo, po kateri so zavarovalne družbe obvezane plačati odškodnino, povzročeno vsled požigov od strani fašistov. V konkretnem slučaju je neka zavarovalna družba na podlagi te sodbe dolžna plačati 110.000 lir odškodnine. Sodišče navaja tele razloge:

Tisti čini nasilja niso bili samo epizoda revolucionarnega gibanja ali ljudske pobune, ker pri njih ni sodelovalo ljudstvo ter so bili pripravljeni pred daljšim časom in niso torej izbruhli nenadoma, marveč metodično, skoraj na strategičen način vsled formalno že prej izrečene grožnje.

Ta sodba je v toliko za primorske Slovence zanimiva, ker so vse zavarovalne družbe v Juljski Krajini kategorično odklanjale vsako plačilo za požigane Narodne domove in druga poslopja Slovanov od strani fašistov.

TRGOVINSKI MINISTER NA POTU V ŽENEVO.

— Beograd, 28. avgusta. (Izv.) Danes dopoldne je odpotoval v Ljubljano minister trgovine dr. Ilija Sumenković, odkoder nadaljuje takoj pot v Ženevo. Danes zvečer odpotujejo preko Ljubljane v Ženevo še ostali člani naše delegacije na predstoječi zasedanje Društva narodov v Ženevi.

Mars in zemlja.

Tajnostni znaki z Marsa? — Katastrofalna neurje na Angleškem in v Ameriki.

— London, 27. avgusta. Prof. A. N. Low podaja v poročilu radiopostaje Dalwich pri Londonu pojasnilo, da so postajni sprejemalni aparati zaznamovali v petek tajnostvene brezzične znake, kakor jih je zaznamovala postaja Point Grey v Ameriki. Profesor garantira za resničnost opazovanj in izraža prepričanje, da ti znaki, ki odgovarjajo valovni dolžini 25.000 km, resnično prihajajo z Marsa.

— London, 27. avgusta. Zadnje dneve je Anglija doživela katastrofalno neurje. V Canningtonu Sommersetu so bile česte spremenjene v prave hudournike, v 6 urah je padlo 9.4 col dežja. V vsem okraju je bil ustavljen ves promet. Že 30 let ni ta okraj doživel take katastrofe. V Innvernesu je trajal 6 sekund močan potres, prebivalstvo je moralo prenočiti vso noč pod milim nebom. Potres je spremljal divji grom, kar je prebivalstvo še bolj vznemirilo. V Lancashire so hudourniki več orolov zemlje odtrgali. Krompir je tu popolnoma uničen. V Shropshiru in Staffordshiru je žetev docela uničena. Mnogo tisoč orolov žita v južnem Walesu je uničenih. 1200 orolov polja je pri Severnem predoru pod vodo. Starodavni, krasni samostan St. Faith pri Norwichu, ki je sezidan na benediktinskem samostanu iz l. 1105, je strela uničila in porušila. Velikanski nalič, ki je bil pravi hudournik, je skoraj vrgel vse k manevrom zbrane čete pri Aldershotu. Čete so bile vse premočene. S težavo so rešili aeroplane.

— Pariz, 28. avgusta (Izv.) Po poročilih iz New Yorka je tam zavladalo veliko neurje. V pristanišče so se morale zateči mnogoštevilne ladje. Velikanski nalič je napravil ogromno škodo. Povsod vladala megla in dež. Po ulicah je bilo več avtomobilskih nemreč s smrtnim izidom.

Razmejitve na Notraniskem.

Danes ob 13.30 popoldne je v velikem salonu palače oblastne uprave sprejel zunanji minister dr. Vojta Marinković deputacijo županov notranjskih občin, ki meje na Italijo. V deputacijo so bile zastopane občine: župan Puppis in podžupan Rihar za Gor. Logatec, Albrecht za Hotedersico, Stržaj za Rakek, Sicherl za Planino, Obreza za Cerknico in Primožič za Žir.

Deputacija je zunanjemu ministru kratko tolmačila želje obmejne prebivalstva in svojih občin, naglašujoč, da bi bilo naše prebivalstvo primorano se izseliti, če bi bila meja začrtana po načrtu, priklonjenem rapalski pogodbi, in kakor tudi zahtevajo Italijani.

Zunanji minister je deputaciji v kratkih in jasnih besedah raztolmačil razmejitveno vprašanje, ki zadeva notranjske občine. Med drugim je omenjal pogreške, ki so bile storjene v načrtu, priklonjenem rapalski pogodbi ter priznal upravičenost zahtev, ki jih izraža obmejno prebivalstvo, da se meja napram Italiji v tem odseku potegne na podlagi katastrske mape. Zunanji minister je z ozirom na tekoče rešitve tega vprašanja odredil razmejitveni komisiji, da začasno na tem mestu preneha s definitivno razmejitvijo ter je ukrenil korake, da se uvedejo podrobna pogajanja z italijansko vlado v to svrhu, da se izvede razmejitev na tem mestu na podlagi katastra, kakor to želi prebivalstvo. Danes se v to svrhu sestane z italijanskimi poslaniki na našem dvoru. Pogajanja se bodo potem nadaljevala, ko se povrne iz Ženeve. Danes ob 11.50 je prispel iz Rima v Ljubljano italijanski poslanik general Bodrero.

Politične vesti.

— Jugoslovanska udruženja in savezi naj se glasom uvoznika zagrebškega »Obzorja« ukinejo in nadomestijo s plemenskim savezom! Ta najnovejša separatistična mahinacija iznenaduje je toliko, ker se pojavlja v tako resnem listu, kakor je bil doslej »Obzorje«. Zdi se pa, da je sedaj zašel popolnoma v blokaše in federalistične kroge in da tudi on poizkuša mrzeti vse, kar ujedinja našo državo in ji daje obliko enotne, bratske, soglasne državne tvorbe. To si bo treba zapomniti za pozneje, ko bo padel sedanji režim.

— Hrvatsko pokrajinsko namestništvo se bo restituiralo! Tako poroča Radić v članku, ki ga objavlja v dunajski »N. F. Presse«. V članku pravi nadalje, da bo podpiral novo vlado g. Davidoviča in da se pod nobenim pogojem ne pobota z Nikolo Pašićem. Od programa sedanjega vladarja loči g. Radić njegov socialni program. Glavna naloga sedanjega vladarja obstoja po Radićevem zatrdilu v izvedbi gotovih tehnično administrativnih vprašanj, s čimer misli odpraviti Vidovdanske ustave na hrvatskem teritoriju ter vzpostaviti avstrijskega upravnega zakona iz l. 1885. »Hrvatska je upravna enota zase z Zagrebom na čelu in pri tem mora ostati.« Radić naznanja v članku tudi temeljite izpremembe državnega uradništva na Hrvatskem ter depolitizacijo policije, kar pomeni nadomestitev sedanje policije, ki je zvesta državi in narodu, s policijo hrvatskih Hanaovcev. Radić doslej od vlade še ni zahteval državnopravnih pogodb. Pač pa naznanja sporazum med Srbi in Hrvati po prihodnjih volitvah, ki se razpišejo, čim Narodna skupščina zakonit neke manjše socialne načrte. Skupščina se sestane po Radićevem pripovedovanju v drugi polovici septembra. Članek je v ostalem zelo mirno pisan.

— Surdulica in naši federalisti. Beogradski listi objavljajo dolge sezname srbskih mož, učiteljev, dijakov, razumnikov, uradnikov, duhovnikov in seljakov, ki so padli za časa bolgarske

okupacije pod krvoločno sekro bolgarskih in avstrijskih trinogov. Sedaj so kosti teh nesrečnikov nabrali patrijoti v Surdulici in jim postavili spomniško kapelico, da najdejo končen mir in pokoj. Ko gledamo slike te mrtvašnice ter okostenjake, se živo spomnimo tistih strašnih dni, ko je srbski narod, ko so jugoslovenski dobrovoljci padali za svobodo in ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev in ko nas je preganjal avstrijski ter nemški trinog. Iz tistih dni strahote in blaznega ubijanja naših ljudi, ker so izpovedovali jugoslovenski nacionalizem in se borili za svobodo naše domovine, pa preidimo sedaj na govore, na delo in nastope naših federalistov, na strupeno besedičenje Stepana Radića, ki ob vsaki priliki uničuje naše najsvetejše spomnike in blati veličino naših preteklih bojev in žrtv! Spomnimo se slovenskih klerikalcev in njihovih besedi o svetovni pomoči, o Amerikancih in Angležih, ki so baje odrešili Jugoslavijo kakor da ne bi imeli svojih žrtv, ki edine so ustvarile novo državo, kajti če tehi žrtve ne bi bilo, bi tudi amerikalci in angleška zmaga ne bila mogoča na Balkanu in naše odrešenje, odnosno na parcelacijo bivše Avstrije, Slavoniji v Surdulici so grenak spomin na tisto zločinsko pisavo naših federalistov, s katero so v zadnjih letih oblatili spomine naših najsvetejših žrtv.

— Oddelek za propagando. V zunanjem ministertvu se snuje posebno odeljenje za propagando, kateremu bo podrejen tudi dosedanj »presbiter«. Na čelo novega odeljenja bo stopil državni podtajnik. Mesto se kreira za bivšega upravnika beogr. gledališča Milana Grola.

— Nova stranka na Slovaškem. Na Slovaškem se je ustanovila nova politična stranka. Stranko ustanavljajo državni uradniki in se bo imenovala »Narodni klub dela«.

Rešimo sokolski Tabor!

Pravo Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je najboljši in v uporabi najcenejši milo na svetu. 317/7c
Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“!

B. Grimshaw-G. Clavigny:

Gospodična kapetan.

Deček je mignil z ramami, izpraznil ostanek jedi na svoj krožnik in ga obližal z matematično preciznostjo, med tem ko se je Harrys pogovarjal z dekletom prav živahno. Deček je pazljivo poslušoval temu razgovoru. Vajiti je postajala nevoljna, Harrys ji je odgovarjal in slednjič začel tako razsajati, da je deklet poskočilo, dvignilo svojo nežno roko in mu priložilo dvojico krepkih zaušnic.

Harrys si je mel lica, ki so bila vsa rdeča od udarcev. Stopil je korak naprej, napol razjarjen, na polsmejoč se in zdelo se je dečku, da se bo maščeval na ta način, kot to store galantni gospodje, kadar si deklet dovoli tako šalo. Gledala sta se oko v oko. Toda Vajiti izraz je bil tako trd, da se je Harrys renče umaknil, obrnil in šel nazaj k svojemu krožniku.

— Prava panterinja, je dejal dečku, ko se je spet usedel. Če bi si stari ali kdo drugi upal dvigniti roko proti meni... pri moji veri! Toda kdo se briga za udarce mačje šape! Zares, raje bi poročil sominjo, če bi imel izbero med obema.

— Da, če bi imel izbero, je dejal fant dražljivo, pa je nimaš!

Harrys je opazil prazni krožnik, ki se je svetil kot zrcalo. Pokazal je resnega obraza s prstom nani.

— O, da, je dejal, govoriva o somih...
— Ljubezen rudi, je dejal dečko in se umaknil, ker se je bal brce. Harrys, ti ne rabiš ničesar.

Dve uri pozneje se je mlečna proga pokazala na vodni površini.

— Čeri spredaj! je zatulil Harrys.
Vajiti, ki je bila v kabini, je skočila na krov. Dejala mu je:

— Harrys, polila sem kapetanovo glavo z vodo, a vse nič ne pomaga, prehuje je bolan. Pojdite k njemu in pobrigajte se zanj. Jaz bom že vse uredila.

— Uredila? Kaj? je vprašal Harrys začudeno.
— Sama pravzaprav ne vem kaj, je z nasmehom odgovorila Vajiti, idite vendar.

Izgledala je tako dobre volje, kot že dolgo ni bila.

Ko je Harrys četrto ure pozneje spet prišel na krov, je stala poleg velikega čolna, ki so ga spuščali v morje. Obklečena je bila v modro platneno obleko, ki je bila last njenega očeta, in dajala kratka in točna povelja.

Harrys je ustavljal na vrhu lestve in čeprav ni bilo to prvič, da je oblekla to obleko, jo je vendar dolgo gledal in slednjič je dejal fantu, ki ji je sledil! Le poglej jo, fanté!

— Meni se pa zdi prav nespodobna. Tako je moje mnenje, je dejal dečko resno, ki je nosil na sebi samo rumen predpasnik.

— Pogled raje samega sebe, opica, se je ujezil Harrys in mu hotel dati brco.

Toda njegov gib se je ustavil v zraku, kajti zapazil je potapljavca Taya, ki se je opremljen z vsemi svojimi instrumenti pripravil, da odide z ekspedicijo.

Harrys je že deset let jadriral po Pacifiku; razumel je vse: Vajiti je bila odkrila ležišče bisernih ostrig.

Dvignil je roke proti nebu in zaklical:

— Oj, kapetan, vi ste pa res imenitna ženska; sedaj razumem! Verjemite mi, da sem bil bedast, ko sem se z vami prepiral danes zjutraj. Kaznovati ste me, in prav je bilo tako. Zaslužil sem še trikrat več. Našli ste biserno polje! Toda kdo vam je vendar pravil o tem? Saj se vendar nihče ne zmeni za Delgadasko čeri, ki so pokopališče oceana. Kdo vas je pa spravil na to sled?

Vajiti se je smejala in kazala svoje bele zobe.

— Častnik vojne ladije v Apiji. Peljal se je okoli čeri z »Aligatorjem«, da določi njih lego, kajti vsi zemljevidi so napačni.

— Boga mi, jaz sem si tudi dejal, da sta se vidva prokleto dobro razumela.

— Kazal je fotografije mojemu očetu in mu pravil razne potankosti. Ta ljubki dečko ni vedel,

da to znači biserne poljane... in midva mu seveda nisva ničesar rekla.

— Dekle, vi pa imate res nekaj tukaj! je vzkliknil Harrys in se dotaknil čela. Toda predno se približalo, pojdemo rajši malo na jambor.

Spelzal je po vrveh navzgor in Vajiti mu je sledila z neverjetno spretnostjo; ustavila se je pod njim na prečnem tramu in ogledovala morje.

Čeri so bile miljo daleč proč. Venec bele pene je obdajala široko jezero svetlozelene barve, ki ga valovje ni razburkalo: to je bila laguna, ki jo je obdajala proga čeri, katere so se dvigale do morske površine.

Obadva sta z zanimanjem ogledovala ta strašni kotiček, kjer se je razbila marsikatera pogumna ladja, potem ko je bila jadrila mnogo let po zavratnem oceanu.

Strastno so se svetile njiju oči, zakaj pod tem zelenim prtom, ki ga je obdajala pena, se je morda nahajalo bajno bogastvo.

Vajiti je mislila na denar, ki ga dobi. Odplačali bodo veliki dolg, ki ga je njen oče najel na »Sibilo«.

Vitka ladja bo slednjič postala njiju last in od sedaj naprej bosta njena gospodarja.

In potem si nakupi tisoč prekrasnih stvari...

Toaleta, nakit, dragulji, vse to, kar je rojilo Vajiti po glavi dolge noči pod tropsko luno, je bilo odvisno od uspeha sledečih ur. Sto razkošnih sanj se je že udeleževalo v njenem duhu.

Glasbeni vestnik.

OBNOVITEV WAGNERJEVIH SVEČANOSTI V BEYREUTHU

V Beyreuthu so se pričele 22. julija glasbene svečanosti. Po 10 letnem prepadu — svetovna vojna je 1. 1914 nenadoma prekinila zadnji festival — so iznova začele glasbeni svet. Richarda Wagnerja, ki je posvetil muziki vse svoje sile. Prve svečanosti so bile v Beyreuthu leta 1876. Wagner je dosegel svoj ideal, da ustanovi hram umetnosti, kjer bi prišla njegova dela do veljave in stila, ki ga ne ovira tradicija in igralska inertnost, ter neodvisno od vsakdanjih predsodkov, nasprotujočih vsaki pravi umetnosti. Wagner je imel v umetnosti krog mnogih nasprotnikov, zlasti v novejši stoji mladih, ki so se morali boriti proti njegovi tradiciji, da si pribore ugled, ki pa niso mogli odreči njegovih zaslug na polju muzikalne drame. Beyreuth, kjer igrajo Wagnerjeve muzikalne drame, je ohranil svoj pomen kot mesto, kjer nastopajo najboljši komponisti in interpreti, in kjer se zbirajo iz vseh držav ljubitelji umetnosti, ki ne gredo za tem, da se razvedre po dnevnem naporu ali da zadostijo svojim ambicijam, temveč da se dotaknejo v svojih dušah najskrivnejših vprašanj človeškega življenja in etosa. Zato je določeno za te svečanosti mesto Beyreuth, oddaljeno od ostalega kulturnega sveta in poletje, ko so ostala gledališča po drugih mestih zaprta.

Povojne razmere dolgo niso dopuščale, da se obnovi Wagnerjeva dela. Šele letos so pevke svezle sklenile po dveh letih vseh obnoviti te tradicionalne svečanosti. Največ si je prizadeval za to Wagnerjev sin Siegfried, ki je zbral tudi potrebna denarna sredstva v celnem na propagandni turneji po Ameriki, kjer je dirigiral koncerte očetovih in deloma tudi svojih kompozicij. Zadnje desetletje je prišlo velike izpremembe v specifični in muzikalni umetnosti. Mnogo starih avtoritet je izgubilo svoj ugled, zakaj umetnost išče sadnja leta novih potov in sredstev. Navzlic temu pa ima Wagnerjeva muzika še vedno velik vpliv tudi na moderne struje. Novo življenje zahteva glede vzporeditve in dekoracij tako malo izpremembe, da mora biti tudi Beyreuth s duhom časa, če hoče ohraniti svoj pomen, ne pa ostati samo muzej slavne minulosti. Wagnerjeve romantične osebe in njegov monumentalni petični stil zahteva po mnenju nekaterih interpretov, da se odstrani vsaka naturalistična dekoracija. Neodolno poziv k mnogim režiserjem niso imeli posebne uspeha, in večina glasbenikov dvomi, da bi mogel Beyreuth že letos rešiti to nalogo. Ne smemo pozabiti, da pri Wagnerju prevladuje naturalistični element, ki ga je tako težko spraviti na oder. Vprašanje je tudi, dali se Siegfried Wagner, ki je tako tesno zvezan s očetovimi tradicijami, sploh loti te naloge. Prva poročila iz Beyreutha potrjujejo to. Organizatorji svečanosti so porabili največje tehnične pridobitve za izpolnitev stare vzporeditve. Rezultati so poravni zadovoljivi. Po vseh iz Beyreutha so dosegli pri prvih predstavah največji uspeh orkestri in zbori, dočim solisti slasti v manjših vlogah, niso bili na oni višini, ki bi odgovarjala zahtevam starih posetnikov teh svečanosti.

Glasom trdijo vzporeditve »Parsifala« sedemkrat, »Nibelungenringa« štiri predstave: »Rheingolda«, »Walkire«, »Siegfrieda« in »Götterdämmerung«) dvakrat in petkrat eno ostalih Wagnerjevih del. Letos so določili za zadnji pet večerov »Meistersinger von Nürnberg«. Ki so bili ob enem otvoritvena predstava. Svečanosti se zaključijo s »Parsifalom«. Da bodo orkestri na višini, sledi že iz tega, da sodelujejo najboljši dirigenti. Med njimi zavzema odlično mesto dirigent »Parsifala«, znameniti dr. Karl Muck, bivši berlinski Generalmusikdirektor in dirigent newyorške filharmonije, stari beyreuthski veteran »Nibelungenringa« dirigira letos tudi stari in zaslužni sodružnik v beyreuthskih svečanostih Michael Balling, zdaj Generalmusikdirektor hessenskega državnega gledališča v Darmstadtu. Nov za Beyreuth je Fritz Busch mlad in talentiran dirigent državne opere, ki dirigira letos »Meistersinger von Nürnberg«. Muzikalne vaje je vodil beyreuthski kapelnik Hittler, ki mu je pomagalo 15 korepetitorjev. Orkester sestavljen iz najboljših moči nemške opere tvori 129 članov. Zbor (27 sopranov, 29 altov, 28 tenorjev in 28 basov) vodi dirigent berlinskega Domchora Hugo Rudel. Glavne vloge so razdeljene med najboljši operne pevce iz Nemčije, Avstrije, Češke, Švedske, Norveške, Švice in drugih držav. Tehnično delo vodi strojni ravnatelj »Schweinske opere Kraljev«, splošno vodstvo in režija pa je poverjena Wagnerjevemu sinu Siegfriedu. Pomaga mu 8 izurjenih režiserjev. Siegfried Wagner je bil prvotno arhitekt, pozneje pa se je posvetil muziki in dirigiranju. Danes je znan kot izborni režiser.

Dekoracije za »Parsifala« je izdelal Pavel v Jurkovski, za »Nibelungenringa« pa prof. Brückner. Splošni pregled rezultatov letošnjih Wagnerjevih svečanosti bo mogoče šele po zaključku, ko izreko svojo sodbo svetovni kritiki in glasbeniki, ki so odpotovali v Beyreuth. Za ljudi, ki so vzgojeni v pravoverni Wagnerjevi tradiciji, bodo letošnje svečanosti nekaj izrednega. Za večino pa, ki je preživela v 10 letih naglo evolucijo stila, okusa in umetniških idealov, pomenijo te svečanosti realnost, ki ji pokazuje morebiti nova pota in cilje. Čisto umetniško obilje te ogromne prireditve motijo nekoliko šovinistične in antisemitske tendence, ki vplivajo na vodilne faktorje v Beyreuthu.

Današnje ureditve v Ljubljani:
Kino Tivoli: »Nesrečna ljubezen« (Francesca Bertini)
Kino Ljubljanski dvor: »Milijardni souper« (Ossi Oswaldova).

Nočno lekarniško službo imajo:
A. Bošnjak, Rimska cesta 1.
M. Leustek, Resljeva cesta.

Sokolstvo.

— Jugoslovenska sokolska mednarodna vrsta v Karlovcu. Sokolsko društvo v Karlovcu pripravlja na soboto 30. o. m. na svojem letnem vježbalistu akademiju, na kojoj će nastupiti mednarodna vrsta Jugoslovenskog Sokolokog Saveza, koja je postigla odličan uspeh na ovogodišnjoj Olimpijadi u Parizu. S tom vrstom nastupit će na akademiji dakako i svjetski prvak u gimnastici brat Leo Stukelj. Kako su željezničke veze sa Karlovcem sa svih strana vrlo pogodne, pruža se svim Sokolima i prijateljima Sokolstva prilika da na spomenutoj akademiji vide našu pravičnu i prijateljsku vrstu i vježbe, kojima je ona sudjelovala u međunarodnom natjecanju. Akademija počinje u pol 21. sati na večer.

Julijska Krajina. SEDAJO GOVORE ODKRITO-SRČNO.

Proti koncu leta 1920. je govoril conte Sforza v rimskem parlamentu kot takratni zunanji ministar, da je morala Italija sprejeti v svojo sredo tudi stotisoče Slovencev, katerim hoče zagotoviti najširšo svobodo jezika in kulture. Dostavil je, da bo to za italijanske državne častna obveza in čim politične modrosti. Novi državljani se bodo čutili zadovoljne, videč, kako Italija z nežno skrbjo spoštuje njihovo lokalno življenje.

Takratni ministrski predsednik Giolitti je kmalu na to v seji rimskega parlamenta 27. novembra 1920 rekel, da če se niso zahtevale garancije za položaj Jugoslovenov v Italiji, se to ni zgodilo, ker so zastopniki sosedne države vedeli, da Italija, ki je vedno tako radodarno priznavala tujcem pravice, ne bo mogla drugače nego vestno spoštovati pravice in svobodo lastnih sosednjakov, naj bodo kakršnekoli narodnosti.

Pred štirimi leti so govorili zelo gostobesedno o pravicah in svobodi Jugoslovenov v italijanskih mejah, napovedovali so spoštovanje pravice in lokalnega življenja Jugoslovenov, ali prišlo je vse drugače. Danes v Rimu ne govorje več o pravicah in spoštovanju življenja Jugoslovenov, marveč o nasilnem njihovem potučenju. Naučni minister Casati je rekel v pogovoru z zastopniki manjšin o šolski reformi na dr. Wilfanovo vprašanje: »Ali hoče morja izpremeniti Slovane in Nemce v Italijane?« nastopno: »To je brez dvoma naš namen. Mi vas hočemo izpremeniti v Italijane. Na varajte se, biti hočemo odkriti!« Poslanci so ugovarjali in dr. Wilfan je zaključil pogovor z besedami: »Nam ne preostaja torej nič drugega nego boj za obstanek. Napovedali ste nam boj, mi se bomo pač branili z vsemi silami. Vaše namene razkrijemo našemu ljudstvu in vsemu omikanemu svetu.«

Minister Casati je storil prav, da je govoril odkrito. Tako misli v resnici italijanska vlada, pa naj bo taka ali taka, z Jugosloveni. Bolj možata je odkritosrčnost kakor pa prazno premlevanje puhlih fraz o pravicah, ko se v srcu misli na krivice! Jugoslovensko ljudstvo je sedaj podučeno o rimskih namenih potučenja, zato pa se bo znalo najbrže uspešneje boriti proti italijanskemu sklepu, brez ovinkov povedanemu, kakor pa proti hinavščini, zaviti v pravično doneče obljube, ki pa skrivajo v sebi enake cilje kakor Casati jeva odkrita izjava.

— 8 milijonov za cestna dela v novih provincah. Ministrstvo za javna dela je odredilo svoto 8 milijonov za cestna dela v novih provincah. Minister Sarocchi pravi, da se imajo dela v deželah, v katerih se je vršila vojna, izvršiti v najkrajšem času. — Med kopalkami gosti v Portorose meseca avgusta je bilo 30% Čehoslovakov, 35% Nemcev, 10% Madžarov in 25% Italijanov. Vseh došlih gostov je bilo 5822. — Za izvoz goriških pridelkov. Izvoza ni in kmečko prebivalstvo trpi neizmerno radi tega. Svoj čas je šel goriški pridelalec na vse strani, sedaj se pa nikdo ne zmeni za primeren železniški prevoz iz dežele v Srednjo Evropo. Trgovska zbornica je sklicala izvoznike in zastopnike železnice, da bi se dogovorili, kako treba urediti goriški izvozni trg in mu preskrbeti direktne železniške zveze. Letos že ne bo še nič, zadnji čas bi bil, da se omogoči redni izvoz s prihodnjim letom. — Na tolinakem učiteljsku se vrši vpisovanje dijakov od 21. septembra do 15. oktobra.

Društvene vesti.

— Cevljarska obrtna zadruga v Ljubljani naznanja interesentom, da se vrši nje redna pomočniška preizkušnja v nedeljo, dne 14. septembra t. l. — Zglasiti se je najkasneje do 10. septembra v zadrugi pisarni, Hrenova ul. 4. Načelstvo.

— Mestna Orjuna St. Jakob-Krakovotno posilja svoje sestre in brata, da se v kar največjem številu udeležijo v nedeljo dne 31. tm. razvite prapora Orjune v Domžalah. Zbirališče ob 7. uri zjutraj na št. Jakobskem trgu. Odohod z vlakom ob 7.55. Bratje in sestre, ki imajo kroj, v kroju, civilisti pa s znakom. Zdravo.

Inserirajte v „Slov. Narodu“!

Državna skupščina našega učiteljstva v Dubrovniku.

Dubrovnik, 24. avg.

Dubrovnik se je odel v svečano obleko. Na vsaki hiši plapolala jugoslovenska državna zastava v pozdrav učiteljskim gostom - zborovalcem. Zupan mesta Dubrovnik je izdal poseben oklic v obliki velikega plakata, ki je nabit po mestu, v katerem poziva prebivalstvo, da čim impozantnejše in dostojnejše sprejme učiteljske goste pod svoje strehe ter jim napravi bivanje v Dubrovniku čim prijetnejše. Temu se je tudi občinstvo v polni meri odzvalo, tako da je vse učiteljsko prav dobro preskrbljeno glede prenočišča in prehrane.

Že v petek so dohajali posebni vlaki iz Bosanskega Broda, ki so dovažali učiteljsko iz cele države. Dogodila se je tudi mala nesreča, da je skočil eden teh vlakov iz tira, a nesreče ni bilo nobene pri tem glede osebja. Poleg rednih vlakov so došli štiri posebni vlaki. Mnogo gostov je došlo tudi s parobrodom iz Sušaka. Med potjo so si ogledali Šibenik in Split, kjer jih je povsod sprejelo tamonje učiteljsvo in jim razkazalo znamenitosti. Vsega je nad 3000 udeležencev, učitelje in učiteljev, članov UJU, ki so prišli na skupščino.

Razporeženje je v obče najboljšje. Pripravljalni odbor dubrovaškega učiteljskega društva je preskrbel za vse ugodnosti in ima vse priprave za skupščino krasno organizirane. Udeleženci so prejeli posebne znake, po katerih se spoznavajo medsebojno in jih spozna občinstvo.

Veliko pozornost posveča učiteljski skupščini tudi časopisje. V posebni izdaji je izšel »Dubrovački list«, ki pa tudi v svoji redni izdaji posveča mnogo pozornosti učiteljski skupščini in prinaša iskrene članke v pozdrav jugoslov. učiteljskega. Svečano izdane »Dubrovačkega lista« je izšlo v obliki brošure, ki ima poleg zgodovinskih, zemljepisnih in kulturnih podatkov tudi krasne slike panorame Dubrovnika. Govori na posebno o prosvetnih prilikah v Dalmaciji. Istotako je izšel v svečani obliki in izdaji »Pokret«, glasilo UJU — Poverjenstvo Split, ki posveča svojo pozornost posebno vprašanju, ki so aktualna na prosvetnem polju in ki pridejo na dnevni red skupščine. Tudi »Sloga« pozdravlja učiteljsvo na uvodnem mestu. List »Narodna Svijest« prinaša uvodnik pod naslovom »Dobro došli!« izpod peresa nekoga učitelja, abiturienta ter se peča tudi z drugimi vprašanji dnevnega reda učiteljske skupščine. V obče se vsi srbski in hrvatski listi, tako lokalni in večji vnajni bavijo z zborovanjem jugoslovenskega učitelstva v Dubrovniku, ki mu posvečajo posebno važnost z ozirom na narodno in državno edinstveno vzgojo mladine in naroda.

Nekateri udeleženci so si že v soboto ogledali Boko Kotorsko in so nekateri od teh napravili celo izlet na Cetinje in Lovčen.

V nedeljo, 24. t. m. je zjutraj ob 8. uri otvoril predsednik UJU g. M. Stanković v gledališki dvorani sejo glavnega odbora UJU, ki je pripravila material za popoldansko delegacijo.

Po seji Glavnega odbora se je vršila manifestacija za nacionalno in dr-

žavno edinstvo po mestu. Učiteljsvo se je zbralo na trgu pred mestnim obzidjem pod Orlama. Poleg učiteljsva se je zbralo na trgu tudi meščanstvo tako da je bilo zbranih do 7000 manifestantov na prostoru. Na tem trgu je pozdravil goste predsednik učiteljskega društva za Dubrovnik g. Miho Kusijanović. Nato so se razvile povorke, na čelu z narodno in državno zastavo ter godba, od kjer so odšli manifestanti v mesto. Občinstvo je burno akklamiralo učiteljsvo.

Manifestanti so odšli pred Gunduličev spomenik, kjer je govoril predsednik UJU, g. M. Stanković ter položil v imenu UJU pred spomenik venec z državnimi trobojnimi trakovi. Godba je zasvirala nacionalno himno, učiteljsvo pa je vzklikalo narodnemu in državnemu edinstvu. Navdušenje, ki je zavladalo, je bilo nepopisno. Občinstvo je sipalo cvetje na učiteljsvo.

Posebno gniljiv prizor je bilo gledati staro Dubrovčanko v bogato z zlatom okrašen narodni noši, ki je s solzami v očeh sipala cvetje z balkona in vsklikala manifestantom ter na to pozdravljala manifestante z robom državne trobojnice, ki je visela na balkonu. Do viška je priklopelo navdušenje, ko je stopila na stol in je dvigala obe roki ter navdušeno vsklikala učiteljsvo.

Manifestanti so nato odšli, vsklikajoč narodnemu edinstvu, državi, kralju itd. pred spominsko ploščo, ki je poleg gledališča ob mestnih vratih vzdana v spomin padlim junakom za svobodo. Tu je prvi govoril predsednik UJU g. Milutin Stanković, ki je položil pred ploščo na čast žrtvam venec UJU z narodnimi trakovi. Za njim je imel pred ploščo navdušen govor zastopnik Orjune in Sokolstva. Oduševljenje je bilo nepopisno in godba je impozantno dvignila situacijo. Nekaj ne navadnega je bil za slovensko učiteljsvo tretji govornik, katoliški duhovnik, ki je v visoko nacionalnem in patriotičnem govoru slavil poznane in nepoznane žrtve za osvobodjenje ter slavil srbsko vojsko in Sokolstvo, ki je doprineslo neoporekljivo mnogo na žrtvenik naše svobode. Med vzklikanjem in prepevanjem so se na to manifestanti razšli.

Popoldne se je vršilo delegacijsko zborovanje Glavnega odbora UJU in delegatov iz cele države. Delegati so se ugovorili in zabeležili so se vsi navzoči. Delegacija se je na to razdelila na dva odbora, in sicer: 1. odbor za predloge, 2. odbor za revizijo uradniškega zakona, 3. odbor za izveštaje, 4. odbor za finance, 5. administrativni (verifikacijski) odbor, 6. izvolilo se so tri sekcije za teme, ki so na dnevnem redu, 7. izvolili so se tajniki, ki bodo vodili zapisnike.

Brzojavno je pozdravilo slovenost v Surdulici in so se vršile razprave in priprave za glavno zborovanje, ki je napovedano za naslednji dan.

Zvečer se je vršil prijateljski sestanek na vrtu na Brsalama. Po tej situaciji sodeč se je organizacija v prošlem letu zelo konsolidirala in močno dvignila.

Sport.

Tekma avtomobilov in motorjev na Vrhniki.

Poročilo o tej velenjski tekmi, ki smo jo priobčili v ponedeljek, je treba izpopolniti.

Autoklub Sekcija Ljubljana ter Moto klub Slovenija izbrala sta si za svojo prvo sportno prireditev oni kos državne ceste, ki se sredi trga Vrhnika pri km 20 prične polagoma dvigati ter nato v neštetihih kratkih ovinkih doseže sedlo med Ljubljansko kotlino in logaško planoto. Hribi na desno in levo so gosto zaraščeni s smrečjem ter toliko odmaknjeni od ceste, da uživaš cel čas najromantičnejše pokrajinske slike. Mora se priznati, da je bila ideja sportne tekme na tem kraju prav srečna. Ideja realizirala pa je tehniška komisija z veliko uvidenostjo, vsekakor tudi trdom in marljivostjo tako sijajno, da prireditelj ni kazala v ničemer in v nobenem trenutku kakage nedostataka. Več tisoč občinstva nad 200 avtomobilov in motorjev je na razglednih točkah obrobilo tekmovalno progo. Na vso scenerijo pa je solnce razlilo svoj najprijetnejši sijaj, da se je nudila očem kar najlepša slika. Kar se sporta tiče, smo bili navdušeni pričakovanju izenašeni. Proga je kljub dobri široki cesti vsled svojih 44 ovinkov označiti sportno kot zelo težka. Velike število pripravljenih tekmovalcev prica, da je v naših sportnikih že pravi sportni duh, ki s išče težkih nalog, da mi s svojim odporom okrepe voljo, razum in napno mišice.

Dirkalna proga je merila 6 km ter imela v celem okoli 180 m vzpona. Spored je obsegal dva dela. Prvi del je sestojal iz 8 motorkih tekem.

I. pomožni mot. do 125 cm. Prvi: Mitčič, Beograd (DKDW), 7.504; II. motorji do 150 cm. Prvi: pl. Radice, Maribor, (Puch) 8.163_{1/2}.

III. motorji do 250 cm. Prvi: Kopač, Ljubljana (BSA) 7.27; IV. motorji do 350 cm. Prvi: Kunač, Zagreb. (Zenith-Jap) 6.31; V. motorji do 500 cm. Prvi: Sotler, Zagreb, (ABC), 6.56; VI. motorji do 750 cm. Prvi: Gavrilović, Zagreb, (Indian »SCOUT«) 6.46; VII. motorji do 1000 cm. Prvi: Barošič (Indian), 6.6.

Vsi tekmovalci so vozili nevarno progo sigurno in odločno. Stil in elan v katerem je vozil pa Barošič je brezprimeren. Glede doseženega časa mu istotako nikdo ni mogel niti blizu. Občinstvo je tega našega najboljšega jugoslovenskega motociklista sprejemalo ob vsaj progi z frenetičnim plaskanjem in viharimi klici. Videti je bilo, da uživa največjo popularnost.

Točko zase, nekaj poseben dogodek za občinstvo je pomenila tekma motorjev s priklopnim vozom. Hribar Rado iz Ljubljane, že poznan kot eden naših prvih motociklistov po dosežanih svojih uspehih na dirkah v Zagrebu, Beogradu in Ljubljani, je s svojim sovozačem Vodiškom v prvem momentu osupnil občinstvo. Ko je z drzno brzino sigurno zavil izza ovinka, si občinstvo sprva ni vedelo prave razlage, ko je videlo, da se kljub vratolomni naglici iz priklopne voza stesa do nadpolovice telesa njegov sovozač, zdaj levo zdaj desno, da tako s težo svojega telesa paralizira centrifugalno silo v ovinkih. Nato pa so sledili najprej posamezni vzklici, nato vihar priznanja, občinstvo je dalo duška na petosti živcev ter se še dolgo ni pomirilo, ko sta bila drzna vozača že davno iz vidika. Hribar je prevozil progo v 6.49 (Indian).

Sledeči drugi del sporeda je obsegal tekma avtomobilov. Zastopane so bile razne tipe svetovnega slovesa. Vozači bodisi amaterji ali poklicni so dokazali, da bi lahko to sportno prireditev vpeljali kot našo internacionalno tekmo.

V tekmah potniških avtomobilov so došli kot prvi:

I. Pri tekmah do 1500 ccm prvi: Lapajne (Wanderer) 8.48 in drugi: Kraker (Puch) 9.13.

II. Pri tekmah nad 3000 ccm prvi: Šofer Kapelj (A. D. M. lastnik Vokač) 6.47, drugi Šofer Polič (Chevrolet, lastnik Accetto) 7.2.

Naslednji dve tekmi sta bili razpisani za sportne vozove:

I. Do 1500 ccm prvi grof Herberstein (Fiat 501) 6.472_{1/2}, drugi Baron de Ghysy (Fiat 501) 6.48 3_{1/2}.

II. Preko 1500 ccm prvi Jurca Josip (Ford Special) 6.94_{1/2}.

Od Josipa Jurca doseženi čas je najboljši čas avtomobilov tega dneva. Voz, na katerem je imel kot sovozača Angleja go. spoda Brooks, je bil videti vsled svoje lah. kote in nizke konstrukcije kar najbolj prikladen za tekme na takih progah, kakor je bila ta. Vozač, ki je tudi že v inozemstvu z uspehom tekmoval, je svoj voz krmalil kar najdrznejše, temu odgovarja tudi doseženi čas.

Izven konkurence je nato startal S. vatč iz Beograda na Alpha Romeo special. Prevoril je progo v velikem stilu, vrednem odličnega dirkalnega voza, v tretjem najboljšem času dneva, 6.21.

Uprizoritev, red na tekmi sta bila vsega priznanja vredna. V oficijelni funkciji so izvršno sodelovali: na startu Dr. Zupanc, kot časomeril: Ing. Gaberšček, dr. Karl baron Born, dr. Fraunseis, B. Vesel, kot sodnika: Ing. Prelovšek in S. Vidmar, kot načelnik rediteljskega zbora: major Jaklič, pri bl. gajniških poslih: Kolšek.

Po tekmi se je zbrala številna družba sportnikov v Logatcu, kjer je pod predsedstvom gen. dir. in predsednika avtomobilsekcije Ljubljana A. Praprotnika ter pred. sednika Motokluba Slovenija dir. K. Fabla ania sledil razglas zmagovalcev ter razdelitev kolajn in dragocenih častnih daril.

Prisostvovala je tekam med nebrojnim občinstvom najodličnejša družba ter predstavniki vseh oblasti. Opazili smo Velikega župana Dr. T. Sporna, armijskega komandanta gen. Tucakovića iz Zagreba, divizijskega komandanta gen. Stojanovića ter več drugih generalov, policijska šefa dr. Cimermana iz Zagreba in dr. Guština iz Ljubljane, komandanta žandarmerije polk. Hurkovića, odlične zastopnike avto in motociklističnih klubov iz Zagreba, sploh najboljšo družbo iz bližnjih in daljnih naših krajev. Opazili smo tudi veliko število inozemcev.

Z ozirom na inozemstvo in na lego ter kakovost proge bi se morda pričelo polkusiti, da se razvije iz te prve vzorne prireditve vsakoletna internacionalna tekma.

★ ★ ★

— Prvenstvo Jugoslavije v moški in ženski lahkootletiki v Ljubljani. V soboto, 30. tm. ob 15. in nedeljo, 31. tm. ob 14.30 uri se vrši na igrišču SK. Ilirija tekma za prvenstvo Jugoslavije v moški in damski lahkootletiki. Cene vstopnic: mladinske do 14 leta 3 Din. dijaške 5 Din in navadne vstopnice 10 Din. Ker se nahajajo med ostalimi prijavljenimi tudi naši olimpijci, ki Perpar (Primorje), Spahič, Ferković, Gašpar (Hask, Zagreb) in dr. Narančič eden od najboljših evropskih metalcev krogle in diska, je pričakovati v najostrejši borbi izboljšanje več jugoslovenskih rekordov in bode občinstvo, ki se udeležuje meetings, prišlo na vsak način na svoj račun.

Petdesetletnica.

Danes slavi petdesetletnico svoje ga rojstva, svoj god in desetletnico, odkar je načelnik glavnega kolodvora v Ljubljani g. Avgust Ludvik, višji nadzornik drž. železnice.

Postajenačelnik Ludvik je bil rojen dne 28. avgusta 1874 v Rychnovu na Češkem. Po končanih srednješolskih študijah je vstopil v službo pri Južni železnici in je bil nastavljen kot aspirant najpreje v Trbovljah, deset let je služboval v Matzleinsdorfu, potem pa v Trnovem pri Ilirski Bistrici in kot postajenačelnik v Hrastniku in na Zidanem mostu, dokler ni bil 18. avgusta 1914. imenovan za šefa postaje Ljubljana.

Kot narodno zaveden Čeh se je čutil med Slovenci kot doma in se je docela posvetil narodnemu delu, kakor rojen Slovenec. Brez strahu je kazal svojo narodno mišljenje, ne boječ se nobenega zapostavljanja, ker se je pač zavedal, da mu nihče ne more blizu, ako izpolnjuje svoje dolžnosti. Za svojo družico si je izbral gospo Franjo iz ugledne narodne rodbine Špilarije v Sent Petru na Krasu. Skupno z gospo soprogo je bil marljivo delaven v raznih narodnih društvih, zlasti pa je posvetil vse svoje sile »Družbi sv. Cirila in Metoda«, za katero si je pridobil neveljnih zaslug. Še danes je eden najdelavnejših odbornikov ljubljanske št.-peterske CM podružnice. Da je tudi navdušen član Sokola, se razume samo ob sebi.

Živeč med nami in čuteč se kakor doma, je vzbujal tudi naše gore. Ako mu le količak časa pripušča, pohiti v planine, da se odpočije in oddahne od truda in skrbi dnevnega dela ter se navzije prirodnih krasot naše lepe domovine. Na glasu je kot strokovnjak v prometu, zato je ostal na svojem mestu tudi med vojno, dasi avstrijske oblasti niso nič rade gledale na tem odgovornem mestu moža, ki ni nikdar prikrival svojega odlično narodnega slovenskega mišljenja. Da so po prevratu uvaževali njegove odlične kako-

vosti, predvsem pa njegove velike zaslug, ki si jih je pridobil pri brezhibnem in naglem odtransportu razkrojene avstrijske vojske iz naših krajev, je stvar, ki je ni treba še posebej podčrtavati. V priznanje njegovih zaslug ga je vladar lani odlikoval z redom sv. Save III. vrste.

Posebno pri srcu je g. Ludviku poglobljeno bratstvo stikov med Čehi in Jugoslovenci. To mu je ideal, katerega mu je posvetil vse svoje življenje. In ne brez uspeha, saj so sadovi tega dela vidni že na vseh poljih. Kot pravi narodnjak, kot rojen Čeh je seveda odločno naprednega mišljenja, ki izpolnjuje vsikdar rad in z vneto svoje strankarske dolžnosti. Vendar pa je pri tem tolerant napram vsakomur in nikomur ne vsiljuje svojega prepričanja. V svojem uradnem poslovanju je takten, koncilijanten in postrežljiv, res vzor uradnika, kakršen bi moral biti. Zato ga imajo radi vsi stanovski tovariši kakor tudi občinstvo, kateremu je vedno rad na uslugo. Da je vzpričo svojih odličnih lastnosti, vzpričo svoje prijaznosti in uslužnosti čisljan in spoštovan v narodnih in naprednih vrstah, nam ni treba naglašati. Jubilarju so snoči ob 20. priredili

železničarji podoknico na kolodvoru pred njegovim stanovanjem, kjer se je zbralo številno občinstvo. Godba Zveze jugoslov. železničarjev je zaigrala več komadov, nakar je železničarski zbor pevcev pod vodstvom svojega pevovodje Mirka Premelca zapel pesmi »Naša zvezda« in »Povejte ve planine.« Med podoknico je šla deputacija železničnih uradnikov in uslužbencev v jubilarstvo stanovanje in mu je g. inšpektor Selan v njih imenu izrekal k petdesetletnici in godu prisrčne čestitke. Tudi deputacija šentpeterske moške podružnice »Družbe sv. CMD«, katere se jim je pridružila, je po svojem predsedniku g. Viktorju Rohrmannu iskreno čestitala k jubileju g. Ludviku, ki je najdelavnejši odbornik te podružnice, ter mu izročila krasno opremljeno diplomu 28 družbenih kamnov (danes je osemindvajsetega) in poleg tega še posebno darilo 500 Din za »Družbo sv. CM«. Gospod jubilar se je ginjen zahvalil obema deputacijama in ju povabil v kolodvorsko restavracijo, kjer je potekel večer ob krasnem petju železniškega zbora.

Iskretnim voščilom k petdesetletnici se pridružuje tudi naš list, ključ g. jubilarju: Ješče na mnogaja leta!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 28. avgusta 1924.

Leta 1914 in 1924.

Ob izbruhu svetovne vojne, ko so avstrijske oblasti najbolj divjale proti narodnim in naprednim elementom, je vodstvo klerikalne stranke, v katerem so takrat sedeli sedanji ministri dr. Anton Korošec, Ant. Sušnik in dr. Fr. Kulovec, razpošiljali svojim somišljenikom to-le zaupno okrožnico:

»Grozodejstvo v Sarajevu, živinsko surovi umor plemenitega in mogočnega zaščitnika Slovencev in Hrvatov ter njegove preblage soproge, je razkrilo rakrano na narodnem telesu Jugoslovenov:

hudodelsko velesrbsko zaroto. Nobenega dvoma ni, da deluje ta zarota tudi na Slovenskem in skuša na prikupljiv način zvesti slovenski narod odtujiti svoji veri in Avstriji, v tem smislu delujejo razni listi, ki se sicer včasih potuhnejo, njihova glavna smer pa je dosledno obrnjena na razkristjanjenje ljudstva in otrovanje s strupom velesrbskega protijavstviškega nacionalizma.

Gre za zaroto zoper obstoj katoliškega slovenskega naroda.

V tej resni uri je v prvi vrsti dolžnost SLS, da obvaruje naše ljudstvo preteče mu nevarnosti.

Obračamo se do vseh naših zaupnikov z nujno prošnjo, da posvečajo tej zadevi največjo pozornost in o vsem, kar izvedo, nemudoma poročajo tajništvo SLS v Ljubljani. Zlasti se prosijo poročiti o sledečih točkah:

1. Ali se opaža v Vašem kraju kak pojav v smislu Velesrbskega, odnosno protijavstviškega? Od katere strani?
2. Ali se razširja v Vašem kraju časopisje? Kdo je razširja?
3. Kdo je v Vašem kraju naročnik kakega slabega lista, kot so: »Slovenski Narod«, »Dan«, »Naša Glas«, »Slovenski Dom«, »Učiteljski Tovariš«, »Sava«, »Zarja« itd.
4. V katerih gostilnah ali drugih javnih prostorih je kak tak list razporežen in kateri?

Prosimo za najnujnejši odgovor na ta vprašanja, da bo vedelo strankino vodstvo o pravem času ukreniti vsa potrebna sredstva. Domovina je v nevarnosti, tedaj vsi možje na krov!

Vse za vero, dom, cesarja!

V Ljubljani, meseca julija 1914.

Danes pred desetim leti je klerikalna stranka razpošiljala po Sloveniji to okrožnico in pozivala svoje somišljenike, naj ovajajo brez parda avstrijskim oblastem vse narodno in narodno misleče rojake in prično neizprosno boj proti listom, ki trujejo ljudstvo s strupom velesrbskega protijavstviškega nacionalizma.

Prva posledica te okrožnice je bila, da je takratni deželni predsednik baron Schwarz ustavil izhajanje »Dneva«, »Slovenskega Doma«, »Sava« in drugih naprednih listov. Zadušiti je takrat hotel tudi »Slovenski Narod« in šele pomisleki iz centrale, da bi ipak ne bilo oportuno, ako bi se zadavili kar vsi napredni slovenski listi, so Schwarz napotili, da je opustil svojo prvotno namero ter sicer dovolil še nadaljnje izhajanje »Slov. Naroda«, toda samo pod najstrožjim policijskim nadzorom. Od izbruha vojne do l. 1917 je bil potem dejanski glavni urednik »Slovenskega Naroda« policijski komisar dr. Skubl, ker ni smela v listu iziti nobena notica, ako je ni preje prečital ta gospod in ni dal izrecnega dovoljenja, da se priobči. »Slovenec«, glasilo klerikalne stranke, seveda ni bil pod to kuratelo, ker je itak pisal bolj papeški, kakor papež sam, tako bizantinsko, da se je to celo samemu Skublu že sem-ter-tja stidilo.

Druge posledica onega klerikalnega cirkularja so bile hitne preklice,

aretacije, obsodbe, konfinacije, internacije, justifikacije, vse to radi »trovanja ljudstva s strupom velesrbskega protijavstviškega nacionalizma«.

Točno deset let je preteklo od teh strašnih časov.

Jugoslovenci smo osvobodjeni in ujedinjeni. Imamo svojo svobodno državo, kraljevino SHS.

Toda, kakor vse kaže, se vračamo nazaj v čase in razmere, ki so bile pred desetim leti.

V Sloveniji gospodujejo prav tisti, ki so l. 1914 divjali proti »strupu velesrbskega protijavstviškega nacionalizma« in iz Beograda nam danes poročajo, da se pripravljajo kakor pred 10 leti persekuciji vseh narodnih in naprednih listov radi — risum teneatis, amici — »protidržavne agitacije«!

Nameravajo se najstrožje odredbe proti — »Slovenskemu Narodu« in »Jutru« — ob 10 letnici znamenite klerikalne okrožnice!

Fiat! Prenesli in pretrpeli smo strašno dobo l. 1914, preživimo znatno tudi persekucije, ki jih nam napovedujejo g. 1924, šesto leto po osvoboditvi avstrijskega jarma bivše avstrijske kreature!

Kako se počuti v družbi teh borec za osvoboditvo in ujedinjenje — dr. Voja Marinkovič?!

★ ★ ★

— Zahvala prezidenta dr. Masaryka. Prezident dr. Masaryk se je zahvalil »Narodni galeriji« za pozdravno brzojavko, poslano ob otvoritvi Manesove razstave v Ljubljani, želeč skupnemu delu slovenskih in čeških umetnikov največjega uspeha.

— Preorijentacija pri »Kmetijskem listu«. Iz učiteljskih krogov nam pišejo: Zaveznitvo med Pučjem in dr. Korošcem jasno odseva iz novejših pisav v glasilu SKS. Kakor »Slovenec«, je tudi »Kmetijski list« napotil Orjuna, napredno učitelstvo in šola sploh. Nedavno se je v nekem dopisu iz Zgornje Šiške postavil na zastarelo bahaško stališče, da imajo nad šolo in učitelstvom odločevati le kmetje, ki združujejo šole. Kolikor nam je znano, plačuje učitelstvo država. Ta bi bila lepa, da bi se smel v učitelstvo in šolo zaganjati vsak vaški teleban. Zakaj pa ne upate ugovarjati duhovniku, saj cerkve in duhovnike je bolj direktno vzdržujejo? Kako se učitelstvo udeležuje v politiki izven šole, to pa vaščanov prav nič ne briga. Za svoje delo v šoli je odgovoren svoji nadzorovalni oblasti, za svojo politično pripadnost pa samemu sebi.

— Nekaj za novega prometnega ministra: Slovenci smo že drugič odklikovani, da imamo prometnega ministra iz svoje srede. Razume se, da je bil obakrat določen za to mesto strokovnjak. Kot Ljubljancin je sedanji prometni minister gotovo prišel kdaj do Dravlj ali Zaloge ter videl, kako tam propada na stotine vagonov. Les trohni, železo rja žre, a tudi posebnega okrasa ne delajo ljubljanski okolici ti pozabljeni invalidi. Prav za prav lesu kmalu ne bo več, ker vagoni razbija in odnaša, kdor hoče. Ako vagoni in stroji niso sposobni več popravila, naj se ogrodi prodaja za staro železo, vse stranske tračnice in še dobri pragovi pa se naj porabi za nove proge. Samo v Dravljah, Zalogu in na Brezovici je tega materiala toliko, da bi se lahko zgradila potrebna proga Rogatec—Krapina.

— G. Leo Štukelj, svetovni šampion v telovadbi, je pozvan na Finsko, da prevzame ondi mesto telovadnega učitelja. G. Štukelj se je odval vabilu in odpotuje na Finsko baže prihodnji mesec. Na Finskem seveda ne misli trajno ostati.

— Seja odbora celjske podružnice CMD. Sestanek odbornikov in odbornic ženske in moške podružnice CMD za Celje, kakor tudi one za Gaborje je jutri v petek dne 29. t. m. ob 18. zvečer v čitalnici Narodnega doma. Na dnevnem redu je važno vprašanje, zato se pozivajo vsi odborniki in odbornice, da se tega sestanka zanesljivo udeležijo. Gre v prvi vrsti za letošnjo skupščino CMD, ki bo dne 7. IX. v Celju.

— Novi park pod Tivolijem odprt. Po večkratnem drezanju v časopisih so vendar začeli prireditelji pota v novem parku, ki se razteza nad Jakopičevim umetniškim paviljonom. V gornjem delu parka so že pota urejena in nasuta. Treba je le še, da se postavi nekaj klopi, nakar po novi park brezdvomno v jesenski in spomladni dobi najljubše zatočišče ljubljancem, ko si ne želimo sence, marveč mirnih krajev na solncu.

Jugoslovanski vojaški misliji, ki se je udeležila letošnjih manevrov českoslovaške armade na Moravskem se je v soboto sveder pripetila med vožnjo s avtomobilom nesreča. Naš vojni ataše v Pragi polk. N. a. d. o. v. je dobil lahke telesne poškodbe. Zlomljeno ima desno stran ključnice. Podpolkovnik S. a. v. i. je tudi lahko poškodovan, dočim se polk. l. i. i. a. na podpolk. Antonoviču ni ničesar zgodilo. Polk. Nenadoviča in Saviča so takoj prepešali v bolnico. Ker poškodbe niso težke, je upati, da oba še ta teden okrevata.

— Okrožnica notarske zbornice v Ljubljani vsem gg. notarjem gg. notarji so naprošajo, da se v čim večjem številu udeležijo sestanka pravnikov v Zagrebu dne 19. 20. in 21. septembra t. l. ter dotične prijave dopisujejo najkasneje do 30. avgusta t. l. društvu »Pravniki« v Ljubljani.

— Palača finančnega ministarstva v Beogradu. Dne 15. t. m. je potekel rok za izročanje načrtov za gradbo palače finančnega ministarstva. Komisija, ki pregleda načrte, je pričela s svojim delom 21. t. m. Pregledovanje bo trajalo do treh tednov. Najboljši načrt dobi nagrado 80.000 Din.

— Smrtina kosa. Dne 27. t. m. je po daljši mučni bolezni umrl g. Alojzij Accetto, mestni stavbnik in posestnik. Pokojnik je bil iz znane narodne ljubljanske rodbine. Bil je splošno priljubljen in spoštovan. Po svojem prepričanju je bil narodnjak in naprednjak. Narodna društva je rad podpiral. Pogreb bo jutri, v petek, 29. t. m. ob 16. s Trnovskega pristani 14 k Sv. Križu. Bodi mu ohranjen blag spomin!

— Založništvo in knjigarni! Jadranska Straža izda tudi letos koledar in sicer ga hoče dati v založništvo kakor založni firmi pod pogojem, da oskrbi redakcijo Jadranske Straže in da firma gotovo odstotek Jadranske Straže, ki bo oskrbela za propagando. Lanski in predlanski koledar, ki sta izšla šele koncem novembra v nakladi po 5000 izvodov sta se razprodala do poslednjega izvoda. Založniške firme naj takoj stavijo ponudbo na Jadransko Stražo v Ljubljani.

— Znižanje mednarodnih poštne tarif Mednarodni svetovnopostni kongres v Stockholmu je sklenil, da se s 1. oktobrom t. l. zniža pisemska poštna tarifa.

— Službeni pravilnik za zdravniške uradnike. Osrednjega urada za zavarovanje delavcev je stopil te dni v veljavo. Pravilnik je sestavljen po navodilih omenjenega urada in odobren po ministarstvu za socialno politiko.

— Palača italijanskega poslanstva v Beogradu se zgradi v Birčaninovi ulici. Te dni je bil položen temeljni kamen zgradbi.

— Moderni deklinski Institut in Internet za vse šole. Višje deklinske šole s pravico javnosti. Posebno pažnjo se posvečuje učni jezikov nacionalne in svetovne književnosti, umetnosti itd. Tečajji v vseh predmetih za splošno izobrazbo. Znamke za prospekte. Dr. Ada Broch in sestre, Zagreb, Gunduličeva ulica 63/II.

— Hudomušnost. Iz nagajivosti so neznani storilci nekje z okna sneli precej velik lesen belo barvan okvir s šipo, katerega so potem pustili v občestnem jarku na Dunaški cesti. Lastnik ga dobi za Bežigradom, druga nova mestna hiša v II. nadstropju.

— Velika tatvina. Soprogi bančnega uradnika, Pavla Dostal, je bila dne 23. t. m. med 17. in 19. iz stanovanja dr. Tomičina v Ciri Metodovi ulici 16 ukradena sledeča zlatina: zlata okrogla masivna zapetnica, vredna 3000 Din, zlata zapetnica z velikim briljantom, vredna 2000 Din, zlat damski prstan z dvema briljantoma, vreden 3000 dinarjev, zlat damski prstan, vreden okoli 1000 dinarjev in še par drugih predmetov, vse skupaj v vrednosti nad 10.000 Din.

— Policijska kronika. O v. a. b. e. radi tatvine 4. goljufije 4. kaljenja nočnega miru 3. cestno-police. reda 9. posejega kontumaca 3. obrtnega reda 4. poverbe 1. izgredov 1. in nezdode 2. — Neznan slepar se je ogledal pri Rjku Magerlu v Vodmatu. se predstavil kot inž. Janko Kregar in ga prosil za posojilo 160 Din češ da mora »t. l. plačati delavce v Kolinski tovarni in mu je zmanjkalo denarja. Magerle je bil sleparju res na lim in mu posodil omenjeno vsoto. »Inženr« je naravno izgledal kakor kafa. — Služkinja Katarina Strelec je bila med vožnjo iz Zidanega mosta v Ljubljano ukradena denarnica s 150 lrami in 220 D.

— Trgovskemu pomočniku Ivanu Huterju je bilo v Sodni ulici št. 12. ukradeno kolo znamke »Pucha«, vredno 2500 Din. Pleskarskemu pomočniku Franu Kleinu je bila ukradena v kinu »Ideal« srebrna ura s verižico v vrednosti 250 Din.

— Vremeška napoved. Vreme se selo poslabša. Deževno, hladno in močni severozahodni vetrovi.

SMRTNA NESREČA NA LJUBLJANICI.

Včeraj popoldne ob 13. sta se vozila po Ljubljani 27 letni tapetniški pomočnik Rudolf Koren, rodom iz Gorice in stanujoč na Sv. Jerneje cesti ter Liberat Kraljič iz Šiške. Koren je nedaleč od takozvane »špiče« skušal odriniti čoln od obrežja, pri tem pa je ravnal tako nepravilno, da se je čoln prevrnil in sta oba padla v vodo. Koren je takoj izgubil pod vodo in nevede plaval je utonil, dočim se je Kraljič oprjel čolna in klical na pomoč. Na kraj nesreče je takoj prihitel s čolnom dr. Jen. Čič, ki je rešil Kraljiča. Koren je ponovno skušal rešiti vpkoljeni železničar Grlic, vendar ker je bila voda kalna, pone. srečanja ni našel. Tudi danes še niso potegnili trupla iz vode.

Usoda bivšega doktorja.

Ljubljanska policija je prišla v torek zamlimevega sleparja, starega nad 70 let, po rodu iz lepega štorodnega Srema. Na zahtev Otona Strašnjaka z Bleda je bil aretiran 71 letni starec, bivši odvetnik Milan Simonovič, la šida v Sremu.

Simonovič je na Bledu letoval in višval krasote kranjskega raja. Ker letovišče stane in je treba letoviščarju imeti debelo denarnico, je Simonovič ta problem rešil tako, da je nastopal povsod v lepi družbi kot trgovski posredovalec ter se bahal s lepitimi svojimi dohodki. V družbi je kmalu zaslovel in na splošno presenečenje tudi kmalu znal iskrabiti svoj sloves v obliki kredita. Simonovič, kateremu so leto. viščarji in tudi domačini, veliko zaupali, je znal na sleparski način prav dobro živeti. Pri marsikomu si je pod raznimi pretezoimi in izgovori izposodil velike svote denarja. Tako je med drugimi ogoljufal na. takarja Strašnjaka v hotelu »Toplice« za 300 Din gotovine in mu v zastavo pustil le nekaj malovrednih predmetov. Ko je dobil lepi snesek v roke, je izgubil s Bleda kar čez noč ter je odkuril proti Ljubljani.

Strašnjak, ki je kmalu »zvedel« za njegov beg, je pohitel na lov za premetelnim starcem. V Ljubljani je Strašnjak doznal da je Simonovič tudi tukaj manipuliral na svit način ter napravil dolgove v različnih restavracijah in hotelih. Na policiji so med njegovim zaslišanjem ugotovili, da je bil Simonovič do leta 1905. odvetnik v šidu, nakar je opustil ključnato ter pričel trgovati. Potoval je v Nemčijo, kjer je bil leta 1914. aretiran in zaprt do leta 1918. kot političen osumljenec. Ob prevratu je bil izpuščen ter je odšel v Beograd. Leta 1922 je ponovno Simonovič odpotoval v Nem. čijo, se nato meseca junija tega leta vrnil v Bosno, kjer je napravil tudi različne dolgove.

Na Bledu se je Simonovič oglasil tudi pri soprogu nekake ljubljanskega tovarnarja, ja ter od nje izvalil 1200 Din češ da ga pošilja njen soprog. Izvršil je še razne druge goljufije.

Iz Celja.

— »Cillier Zeitung« je prešla v last dosedanjega njenega glavnega urednika in poslanca Fr. Schauerja.

— Poročili se je stavbenik g. Konrad Gologranc v Celju z gđ. A. Vouk iz Gaberja. Bilo srečno!

— Cvetlični dan priredi »Orjuna« v Celju v prid trboveljskim žrtvam v nedeljo, dne 31. tm.

— Izredni občni zbor SK Celje se vrši v petek 29. tm. ob 20. v reči sobi Narodnega doma.

— Porotni slučajji v Celju. Za tretje porotno zasedanje so dosedaj razpisani sledeči slučajji: 2. sept. Fran Drogenik, uboj, Josip Senčar, uboj; 3. sept. Anton Šnutaš, pomeverba, Marja Razboršek, detomor; 4. septembra Ivan Zagradšnik, rop, Anton Kac, tatvina; 5. septembra Lovrenc Puc, tatvina.

— Češka poškodba. Vilečnik Anton od Sv. Marka pri Trbovljah, je pri svojem delodajalcu v Trbovljah pilil naboj, ki mu je pri tem ekaploidal in mu odrgal dva prsta na levi roki.

— Nočni napad. V nedeljo ponoči se je vračal tesar Fran Veselak iz neke gostilne mimo Glasije proti domu v Levce. Napadel ga je neki Alojz Ogrič iz Levca z nožem ter ga precej ranil.

Iz Maribora.

— Industrijsko-obrtna razstava v Mariboru podaljšana. Na željo občinstva in večine razstavišalcev je razstavljeni odbor sklenil, da se razstava podaljša do vključno 8. septembra t. l.

— Smrtina kosa. V sredo zvečer je umrla 17 letna Pavla Lahovič, hčerka poštnega poduradnika v Mariboru. N. v. m. p.

— Odlikovanje. Z redom Sv. Save III. razreda je bil odlikovan dr. Fran Kovadič, knasel slovenski zgodovinar in profesor bogoslovja v Mariboru.

— Peroka. V Ljutomeru se je 25. tm. poročil slovenski pesnik in pisatelj g. Cvetko Goliar iz Ljubljane, z gđ. Angelo Karba, sestro kamniškega župana dr. Karbe. Bilo srečno!

— Izvoljen napredni župan. V občini Spodnja Polkava je bil 24. tm. s 15 proti 1 glasui izvoljen za župana Matija Batir, pristaš JDS.

— Radio-poskusi. Tudi v Mariboru se je pričelo zanimanje za brezžično brzovaljenje. Do sedaj se to zanimanje omejuje le še na mal krog večakov, ki tvorijo že nekaj »radio-klubov«. Duše temu glavnemu so ravnatelj poštno-brojavno-telef. vzdruževalnega oddelka g. Bračko, inž. mestne pilnarne g. Tomičič ter poštni uradnik g. Kocelj. G. Bračko si je na glavni pošti v svojem odseku etaliral že provizorno radio postajo. G. Kocelj je izdelal posebno anteno (sestav žic za sprejemanje električnih valov), ki se vporablja v sobi. Tudi je na delu sestave samostojnega aparata g. inž. Tomičič, ima že tudi aparat, ki izborni funkcionalira.

—m Zdravstvene razmere. Tudi zadnji uradni izkaz o nalezljivih boleznih ne pri. naša nič novega. Ostali so trije stari slu. dajji griže.

—m Ujel se je. Poročali smo o nekem Spudiču, ki je razgrajal v gostilni v Strmi ulici. Sedaj se je dogajalo, da se je moža. kar že več mesecev potepal po Mariboru brez dela zato pa da je kradel po hišah, ter se s tatvino preživljal.

—m Prenovljenje kavarn Central. Zbrališče slovenske inteligence kavarna »Central« se je po lični prenovitvi na cel. hiši temeljito prenovila tudi znotraj. Na. mesto starih tapet je prostorna dvorana opremljena s prijazno svetlo naravno slikarj. Obnovljena je tudi cela oprema. Do. sedaj so ugotovili zadnji del dvorane, do. nedelje pa bo ugotovljen tudi sprednji del. Kavarna je zgubila sicer vabeče vogalno okno, zato pa na njegovem prostoru pridobila primernejši kot. Lastnik kavarne je g. Strehar, zaveden Slovenec.

»KINO TIVOLI«

Od 28. do 31. avgusta

Nesrečna princesa.

Pretežitljiva ljubavna drama po štiridejanski drami Aleksandra Dumasa.

V glavnih vlogah Francesca in Alberto Albertini.

V tem filmu visoke literarne kakovosti je nenadkriljiva Francesca Albertini v vlogi grofice Fermonde. Njena izredna lepota in graciozna pojava zadivlja vsakogar. V tej kraciji pa pokazuje slavna tragedinja vso veličino, a obenem tudi grozoto demonske, hladne in nepristopne žene iz najboljših slojev, ki si je pridobila radi svojega pogubonosnega vpliva ime »tajnostni vampir«.

Šolstvo.

—š Državna učna delavnica za košarstvo v Ljubljani (Tehniška srednja šola). Redni pouk na tem zavodu se prične dne 10. septembra ob 8. uri. Novi učenci se sprejemajo v kolikor dopušta prostor od 1.—9. septembra vsak delavnik od 9. do 12. ure. Tečaj za rokotvorni pouk za ljudsko šolske učitelje se prične dne 1. oktobra t. l. Priglasiti se je do 30. septembra 1924. Natančnejša pojasnila daje vodstvo.

Izpred sodišča.

— Nesrečna družina. Obtožbi se je Jo. že Repičev, pos. sin iz Ljub. okolice sam približno takole: Oče mi je v bližini in je velik revež. Doma je mati s družino, pa ima navado, da se večkrat napije in takrat je kot večina pijancev, jako sitna in silno zbadljiva. Mene pa tudi večkrat v glavo prime, posebno če se skregamo. Če me pa kdo po glavi udari, sem pa sploh neumen in ne vem, kaj delam. Vse gre kar tja v en dan. Obtoženo je bil ta fant, da je v domaćem prepiru udaril svojo mater po roki in jo precej poškodoval. Sosed Tomaz Korošca pa je napadel s motiko in s pesti mi ter ga je ranil na več mestih po glavi. Fant je vse priznal, zagovarjal pa se je tudi s pijanostjo. Sodišče je vpoštevalo kot olajševalno zelo pomanjkljivo brbljnost in pa delno pijanost in je obsodilo skesanega grešnika, ker je drugače dober fant, samo na 1 mesec ječe, plačati pa bo moral seveda vse stroške.

— Poučna zgodba. Nekaj ljubljanski motociklist je vozil dne 8. sept. 1923 na dan dirke motociklov po cesti iz Kranja v Medvode, da se prepriča, kakšna je pot. Srečaval je na cesti več voznikov in je vozil, dasi zelo hitro vendar jako previdno. Približno pol km pred sabo je ugledal kmečki voz, ki je vozil na napačni strani. Prišel je dajati takoj znamenja in voznik jih je gotovo slišal, ker je motociklist opazil, da je začel konja obračati. Zanesel se je da se mu voznik izogne pravilno in da se lepo srečata. Toda zmotil se je. Voznik je v zadnjem hipu in to ravno na malem ovinku krenil sprot v drugo smer in to tik pred motorjem tako, da je ta trčil v zadnje kolo voza. Motociklist je odletel s ceste in je oblezel nezavesten, s kmečkega voza pa je odletela žena, ki si je pri padcu zlomila roko v zapetju. Po daljšem preiskovanju in po večkratnih obravnavah se je končno ugotovilo, da je vozil motociklist popolnoma pravilno, voznik na cesti pa je nagajal in to ne samo njemu, marveč kot dokazano, že tudi več drugim. Zanimiva je bila zaključna obrav. nava posebno z ozirom na izpovedbe prič. Mož, oče Kračman, ki se je paljal z družino na božjo pot na Brezje, pravi, da se je zgodila nesreča samo zato, ker je prišel radi ovinka motociklist preveč na cesto. Prizna pa, da je čul signale, izgnal pa se ni takoj, ker je vozil pravilno. — Žena njegova a pravi, da je »gune« kriv nesreče, ne ve pa povedati zakaj. Zanka pa možovo trditve, da je dajal motociklist znamenja. Mlad sin, ki pa je nekoliko omejen, pa je kljub vsemu prizadevanju očeta in matere, končno seveda nehot, je popolnoma jasno povedal, da je vozil oče na napačni stran. Ko pa je čul signale, je zapeljal voz skoro preko ceste, tako da se je moral prilagoditi nesreči. Zanimiva pa so še posebno odškodninske zahteve ponesrečene romarice. Za zamudo časa je zahtevala žena po 100 kron vsak dan za smerej, za bolečine po 100 kron vsak dan za zmeraj 3000 kron pa še po vrh za stroške. — Ker pa je zdravnik dr. Travner ugotovil, da je bila roka v 6 tednih popolnoma dobra in je že sedaj na videz otrpla le radi za nemarjenega prežigavanja in neuporabe, je zavrnilo sodišče ženo s njenimi doživljenjskimi zahtevki na pot civilne pravde, obtoženega motociklista pa, ki bi bil kmalu postal žrtev špekulativnega kmeta, je oprostilo in sicer iz razlogov, ker je sodišče na podlagi dokazov verovalo njegovemu zagovoru, ker je logičen in verjeten ter podprt s pričami in izpovedbami strokovnjakov. Nasprotno pa izpovedbe same, sprotni prič niso popolnoma zanesljive.

Darujte za sokolski Tabor!

Pariz in London ali Moskva?

Znani ruski publicist Nemanov, ki je zelo dobro poučen o balkanskih razmerah, priobčuje v bolgarskih listih zanimiv članek te-le vsebine:

»Med različnimi strujami političnega življenja na Balkanu, specijelno pa v Bolgariji in med makedonsko emigracijo nehoti vzbujajo pozornost tulega opazovalca ena struja. Psihološko dovolj jasna, po bistvu pa globoko zgrešena in opasna, izvira ta struja iz zelo skeptičnega stališča napram mogoč in po mojem mnenju tudi neizogibni vlogi zapadno-evropske demokracije, ki jo je usoda določila, da pomiri balkanske narode in popravi napake, ki so jih sami storili po vojni; na drugi strani pa izvira ta struja iz pretiravanja pomena, ki ga ima v mednarodnem življenju sovjetska Rusija. Kdor trdi, da je treba zdaj, ko stoji Evropa pred končno rešitvijo perečega reparacijskega problema in ko lahko računamo, da se razmerje med Francijo in Nemčijo uredi, spraviti na dnevni red tudi vse nerešene balkanske probleme, mu navadno odgovarjajo, da je zapadno-evropska demokracija skrahirala da se ne zanima za nesrečno Bolgarijo in Makedonijo, da že pet let predstavlja podjarmljenih narodov, specijelno pa zastopniki makedonskega prebivalstva, ki ga Srbi in Grki že trideset let zatirajo, zaman apelirajo na evropsko demokracijo, zaman ometajo prave v Parizu, Londonu in Ženevi. Kaj so dobili Makedonci? Koliko so profitirali Bolgari? Nič. Turki pa so si priborili s pomočjo sovjetske vlade svojo neodvisnost. Po Radikovem potovanju v Moskvo so prišli tudi Hrvati na krmljo. In če smo pet let zaman iskali pomoč v Parizu in Londonu, zakaj bi se šesto leto ne zatekli k novemu faktorju v evropski politiki — sovjetski vladi — da izrabimo njeno pomoč in podporo?

Ne smemo pozabiti, da govore tako ljudje, ki so po svojem prepričanju daleč od komunizma, — iskreni nacionalisti in patrijoti. In baš tem iskrenim ljudem bi rad pojasnil, zakaj smatrajo pristaši osvoboditve osvoboditve Makedonije in prijatelje Bolgarije tako stremjenje za pomoč sovjetske vlade za pogubno in nevarno tako makedonskemu pokretu, kakor tudi neodvisnosti Bolgarije. Mednarodna slabost sovjetske vlade izvira v veliki meri od tuda, da se ta vlada doslej še nikoli ni pokazala kot nacionalna ruska vlada. Čemu je sovjetska vlada odpravila ime Rusije in je zamenila to tisočletno zgodovinsko ime s praznim in brez vsakega nacionalnega smisla s črkami SSSR. Sovjetska vlada je hotela s tem debelo podčrtati svoj antinacionalni in internacionalni značaj.

Razumljivo je, da bi sovjetska vlada nastopila v zaščito podjarmljenih balkanskih narodnosti in bi zahtevala, da dobi odločilno besedo o rešitvi balkanskih problemov, zlasti makedonskega: ona bi rada nastopila v vlogi nacionalne ruske vlade, v vlogi zastopnice države, ki se je dvjesto let borila za osvoboditve balkanskih Slovanov izpod turške jarma in ki je posejala s trupli svojih sinov balkanske planine in nižave od Pruta do San Stefana; sovjetska vlada bi rada nastopila kot zastopnica največje slovanske države, njen glas bi nedvomno imel ogromno moralno in politično silo in pomen. Nočem se dotakniti vprašanja, je-li ima sovjetska vlada pravico, da se naziva ruska nacionalna vlada. Mi, Rusi, ji lahko odrekamo to pravico, toda zapadna Evropa, ki jo je priznala in priznava de jure za rusko vlado, ji ne more odrekat te pravice.

Toda sovjetsko vlado, ki je nerazdruženo zvezana s komunistično internacionalno in predstavlja njeno politično podružnico, vodijo tudi glede balkanskih problemov zgolj cilji, ki jih ima pred seboj tretja internacionala, cilji svetovne socialne revolucije. Zanj niti Bolgarija, niti Makedonija ne predstavljata nič večjega interesa, kakor Afganistan in Perzija. Diši ji, da bi na Balkanu razvnela požar in povzročila nemire, ker se ji zdi to najlažje. Sovjetska vlada se je začela intenzivno zanimati tudi za Hrvate in Makedonce šele potem, ko se je prepričala, da se mora na zapadu, v Nemčiji, Franciji in Angliji odreči svojim nadam na socialno revolucijo. Kar se tiče vzhoda, je morala opustiti propagando in prevratne načrte v Indiji, Afganistanu in Perziji proti svoji volji, ker je to zahtevala Anglija. Njeni odnosi s Turčijo so zadnje čase tudi zelo napeti. Kolarovu in Harlakovu se je že posrečilo prepričati sovjetsko vlado, da sta Bolgarija in Makedonija zreli za boljševiški prevrat in Moskva zdaj kar kopirni v ljubno od Makedoncev in Bolgarov; jutri pa se posreči temu ali onemu predstavljaju Španije ali Tunisa prepričati Zinovjeva, da je mogoče na Španskem za par milijonov začeti revolucijo, pa bo sovjetska vlada naenkrat z enako ljubezno podpirala te narode. Vprašanje pa je, je-li so pristaši sovjetske orijentacije prepričani, da bi Moskva ne prodala i Makedonije i Bolgarije zelo

poceni, recimo celo za priznanje de jure od strani Jugoslavije. In mar naj pozabimo, da zveza s sovjetsko vlado ni ovirala Turkov, da bi pod komando Mustafe Kemal ne poklali sto in sto tisoč Armencev ter izgnali ostale zvezniške sovjetske Rusije, ki so se rešili noža turških demokratov?

Ne smemo pozabiti enega: Za Moskvo je i Makedonija i Bolgarija samo sredstvo za dosego cilja, ki nima nič skupnega z interesom in blagom bolgarskega naroda. Ta cilj je svetovna revolucija, ki je zahtevala kot žrtev že Rusijo, pa bi rada požrla ne samo še Bolgarijo in Makedonijo, nego tudi polovico Evrope. To je prvi dokaz, da je sovjetska orijentacija pogumna. Je pa še drugi razlog, ki ni nič manj važen. Ali so se pristaši sovjetske orijentacije sploh kdaj vprašali, zakaj je dajala Pašičeva vlada pribežališče bolgarskim komunistom? Stvar je zelo enostavna. Upravičen smem trditi, da je želela Pašičeva vlada prav tako, kakor Moskva, zemljoradniško - komunistični

prevrat v Bolgariji in sporazum med Makedonci in boljševiki. Komunistične vlade na Balkanu bi ne trpela niti Anglija, niti Francija. To si morajo dobro zapomniti vsi bolgarski in makedonski politični krogi. Zemljoradniško-komunistična revolucija bi razvezala Jugoslavijo roke in tedaj bi bilo z odobrenjem Evrope konec bolgarske neodvisnosti. Zgodilo bi se celo to, da bi dobila Jugoslavija od Evrope mandat, naj zatre boljševizem v Bolgariji. Mar bi mogla sovjetska vlada preprečiti, da Srbi ne zasedejo Petriškega okraja, Kustendila, Sofije in permiških rudnikov? Ne! Nič bi je tudi ne vprašale.

Pa poreče kdo: pet let že čakamo... Toda dokler so v Rusiji na krmlju boljševiki, ni mogoča od te strani rešitve, nego samo definitivna poguba. Zato je treba pričakovati rešitve od lastnih sil ter iz Pariza in Londona, ne pa iz Moskve. Rusom je težko to priznati, toda to je fakt in s fakti moramo računati.

Gospodarstvo.

Dr. V. P.:

II. kongres naših gospodarskih korporacij v Beogradu.

Na konferenci gospodarskih organizacij in ustanov ob prisotnosti zastopnikov glavnih naših gospodarskih ministrstev, ki se je vršila te dni v Beogradu, se je razpravljalo o prometnih trgovskih in drugih aktualnih vprašanjih, ki niso na programu predstoječega kongresa trgovskih zbornic in izvoznih združenj.

Kakor je znano, se vrši ta kongres trgovinskih zbornic, ki se ga lahko smatra za predhodnika našega bodočega gospodarskega parlamenta, v Beogradu dne 30. in 31. avgusta.

To je že drugi kongres te vrste, ki obsega vse zbornice in izvoznika združenja celokupne naše zemlje.

Prvi se je vršil lanskega leta v Beogradu. Na njem se je razpravljalo o vseh mogočih vprašanjih, ki zanimajo naše gospodarske kroge, in o ekspozicijah, ki so jih podali razni predstavniki ministrstev poljedelstva, trgovine in industrije, financ, prometa itd., je bila prvič ugotovljena naša velika izvozna sposobnost.

Rezultati kongresa so vzbudili veliko pozornost v tu- in inozemstvu in so mnogo doprinesli k stabilizaciji našega gospodarstva v preteklem letu. Ravno kar objavljeni carinski podatki potrjujejo, da predvidevanja kongresa niso le od pičice odgovarjala doseženemu rezultatu, ampak jih celo prekoslila.

Kongres je s tem dal našemu celokupnemu gospodarstvu trdno in sistematično podlago, stnil našo gospodarsko snovanje v organizirano celoto in zbližal naše zemlje več, kakor bi mogla to storiti dolgoletna vstrajna propaganda.

Predpriprave za predstoječi kongres so bile velike in referati pripravljani od naših gospodarskih korporacij se delijo v šest skupin, ki skupaj predstavljajo glavno delo, ki ga ima dovršiti predstoječi kongres.

Gospodarski svet in poravnava.

Razne trgovske in industrijske zbornice, katerim je bila stavljena naloga, da pripravijo izčrpne referate o množini blaga, ki se proizvajajo v njihovem področju in katerih izvoz je mogoč od 1. septembra 1924 do 31. julija 1925, so že pripravile gornja poročila. Beogradska industrijska zbornica bo imela te dni sejo, na kateri se bo razpravljalo o vprašanjih, ki jih ima obravnavati kongres sam. Razen glavnega dnevnega reda kongresa, ki tvori njega prvo nalogo, je prožena možnost udeležnikom kongresa, da stavljajo predloge na dnevni red, ki so obče gospodarske važnosti. Kakor je znano, predvideva naša ustava tudi ustvaritev gospodarskega sveta, ki pa še dosedaj ni bil ustanovljen. Zaradi tega je sklenila zagrebška trgovsko-obrtniška zbornica, da se na dnevni red postavi poročilo treh tajnikov beogradske trgovske zbornice in tajnika zagrebške in ljubljanske zbornice o delu na sestavi zakonskega predloga, ki ima oživiti gospodarski svet. Istotako je zahteval Zagreb, da se pred kongres iznese tajniško poročilo o prisilni poravnavi izven konkurence, o kateri je bilo toliko govora in ki je zadela na splošen odpor gospodarskih krogov.

Centrala industrijskih korporacij.

Centrala industrijskih korporacij v Beogradu ima svoje seje dne 28. in 29. avgusta.

Zborovanje ima v prvi vrsti oceniti količino industrijskih proizvodov, ki se lahko izdelajo in izvozijo v dobi 12 mesecev od 1. septembra dalje.

Poleg tega glavnega dela bodo zbrani industrijski poslusi poročila o delu zadnje konference mednarodnega biroja v Ženevi.

Ravno tako se bo razpravljalo o zakonu o trgovinah, ki ga ravno kar pri-

pravlja ministrstvo trgovine in industrije.

Ena glavnih točk kongresa bo pa brezdvomno razprava o težki krizi naše industrije v vsej naši državi. Do sedaj nismo imeli še celokupnega pregleda o stanju naše industrije. Delalo se je do sedaj kar na slepo. Ustanovilo se je mnogo podjetij, ki niso imela predpogovora za nadaljnji obstoj. Bilo je raznih poskusov krajevnih gospodarskih organizacij, da se prouči vzroke naše še vedno trajajoče industrijske krize, vendar pa so bili ti poskusi osamljeni in brez pravega učinka.

Na dnevnem redu je istotako poročilo o carinskih tarifih. Glavna zahteva industrialcev je, da se uvede tarifa s stvarnim polnim ažijem, ker le na ta način se dovoljno zaščiti domača industrija.

Sest vrst proizvodov.

Da se proži po mogočnosti sistematičen pregled količine našega izvoza za predstoječe leto, se bodo vzele v poštev samo podatki za one proizvode, katerih izvoz nadkrijuje letnih 10 milijonov dinarjev.

Pregled izvoza blaga, katerega je sestavila beogradska trgovska zbornica in ki je, mimogrede omenjeno, obenem skicateljica letošnjega kongresa, se deli v šest grup.

V prvi grupi se nahaja pšenica, ječmen, rž, koruza, pšenična moka, mekinje in fižol.

V drugi grupi sveža zelenjava, suhe slive, pekmez, vino in žganje.

V tretji živina in njeni proizvodi. V četrti šume in rude, tu je všteti tudi les za kurjavo in gradnjo, železniški pragi, bukov in hrastovi, ekstrakti, baker itd.

Peto grupo predstavljajo zdravilne rastline, opijum, hmelj, bombaž, duhan, olje, sardine, višnje in drugo.

Zadnjo, to je šesto skupino, pa tvorijo industrija, kavstična soda, kalcijev karbid in cijanid, železne plošče itd.

Vsi podatki se objavijo, tako da dobi javnost kolikor mogoče natančno sliko vseh naših proizvodov, ki so za izvoz mogoči.

Razen tega bo kongres dal v tisk vsa specialna poročila, ki se zberjo v posebni knjigi.

To delo je razdelil na vse trgovske zbornice, tako na primer je dobila ljubljanska zbornica nalogo, da prouči vzrok našega malega izvoza premoga, kar je za slovensko premožopkopno rudarstvo specijelne važnosti.

Na vrsti je tudi vprašanje Črne gore: o njenem izseljevanju, o obrtnih šolah, ki se imajo otvoriti v tej zemlji. Splošno se pričakuje, da se bo kongres bavil z valutnim vprašanjem v zvezi s kreditom in krizo denarja in kapitala.

Naša komunikacijska sredstva.

Dovolj je površen pogled na prometni zemljevid Jugoslavije, da nas pouče o žalostnem stanju, v katerem se nahajajo naša prometna sredstva.

Razen severne in severovzhodne periferije, kjer je železniško omrežje dokaj goste, nam nudi osrčje države naravnost desolantno sliko. Ako pa obrnemo naš pogled na morje, vidimo, da je vsa 600 km dolga morska obala z izvrstnimi lukami naravnost brez resnih vezi z notranjostjo države.

Morje so pljuča, skozi katera diha svetovna trgovina, in Jugoslavija ni niti v šestem letu po prevratu prišla do tega, da bi dokončala vsaj eno prago, ki bi vodila na morje.

Glavna krivda temu stanju je naša železniška politika, ki je bila dosedaj neenotna, brez pravih ciljev in podvržena trenutnim vplivom dnevnih politik.

Glavno združenje jugoslovenskih inženjerjev je sicer izdelalo vsestranski načrt, ki bi s primeroma malimi stroški rešil železniško vprašanje, vendar pa ta načrt dosedaj ni bil uzakonjen in naša železniška politika je tudi ostala bolj krparja za silo kot drugo.

Prometno vprašanje je je pretežno, da bi ga mogla rešiti uspešno država sama.

Le v tesnem in soglasnem sodelovanju vseh gospodarskih korporacij z državno upravo je iskati rešitev tega perečega problema in rešiti se mora s splošno državnega vidika, vsaka druga pot je zgrešena in nemogoča.

Te dni se sestanejo v Beogradu naše gospodarske korporacije iz cele države. Program je vzoren, vendar pa predpogoji, da se tudi izvede, je ravno vprašanje komunikacijskih sredstev.

Ako je potrebno posvetiti kakemu vprašanju, ki bi bilo predmet diskusije na kongresu, posebno pozornost, je to gotovo prometno.

Upati je, da beogradske kongres posveti vso svojo pozornost gornjemu vprašanju, kajti brez njega rešitve si uspešnega gospodarskega dela ni mogoče zamisliti.

Javnost naj pa z živahnim zanimanjem sledi razpravi kongresa, ki pomenja velevažno manifestacijo jugoslovenskega gospodarstva.

—g Svinjski sejem na Dunaju. Na seji mu 26. avgusta je bilo 7144 svinj; iz Jugoslavije 344, iz Rumunije 1524, iz Madžarske 79, iz Poljske 5197. Cene za kg žive teže: prama debele svinje od 26.000 do 27.000 K, srednje 24.000 do 26.000, stare 23.000 do 24.500, težke 25.000 do 26.500, lahke 23.000 do 25.000 K. Promet živahen, cene so se dvigale. (Poročilo tvrdke Predovič Brigljevič & Co. Wien III. St. Marx.)

To in ono.

O intervjuih.

O Arkadiju Averčenko so priobčili nedavno poljski in za njimi nemški listi, da leži glasoviti humorist slep in v največji bedi v neki praški bolnici. Da je ta vest popolnoma neosnovana, dokazuje najbolj izvrstno razpoloženje pisatelja, ki se pri »Zlatem Husu« v Pragi prav dobro počuti in kjer je za agencijo »C E P S« napisal sledečo veselo dogodbo:

Umetnost intervjuiranja zahteva ne, koliko neizbežnih originalnih potez: Treba je biti malo nesramen, malo zvt in malo lažnjiv.

V privatnem življenju je lahko oni, ki hoče na intervjuje najpoštenjši človek, lahko je častni mešan, ki govori samo resnico in lahko je vzoren družinski oče. Pri »delu« pa se morajo pri njem pojaviti vse one lastnosti, ki sem jih navedel zgoraj in ki kočno počivajo na dnu vsake, tu di najvišjeje duše.

Čuli smo o ubijalcih, ki so bili najbolj ljubeznivi ljudje, ali kar jih med tem ni motilo, da vrše svojo sveto dolžnost in da odkrivajo glavo kot kapucina...

Predmet intervjuja je postranska stvar. Potres v Ameriki, eksplozija smodnika v Bukarešti, parlamentarni dvoboj v skupščini, umor Matteottija — vse nam je voda na mlin.

Oseba, ki jo prosimo za intervju: Absolutno ni povsem postranska stvar. Minister, glasovit pesnik, znan učenjak, prima balerina... Glavno je, da je novinar sprejet.

»Javite gospodu ministru, da bi rad z njim govorile.«

»V kateri zadevi?«

»Jaz sem novinar.«

V tem slučaju gospod tajnik običajno izgubi dar govora. V njegovi glavi se prične vrteni kot se suče železno kolo ogromnega rotacijskega stroja v slajni palači »New York Herald«...

»Sluga ponižen gospod minister!«

»Zdravo! Kaj želite?«

(Novinar piše v notes: Minister me je zelo prijazno sprejel in se predvsem sanjal za vzrok mojega obiska).

»Prišel sem, da Vas vprašam, kaj vi mislite v zadevi Matteottijevega umora?«

»Kakšno vprašanje? Umor je pač umor.«

»Slajna izjava« (V zapisnik: Gospod minister je izrekel svoje najgloblje obžalovanje nad tem, da so slinili dogodki v tem kulturnem času sploh mogoči).

»Mislite li gospod minister, da je vsled tega umora omajen položaj fašistovske vlade?«

»Lahko da je omajen, a lahko da ni omajen.« (V zapisnik: Minister je opozoril na absolutno nejasnost situacije, v katero je zašla Italija. Izjavil je, da je treba računati z velikimi komplikacijami dasirav. no z nasprotni strani ne more priti do preokreta, ki bi ogrozil obstoj naše države.)

»Gospod minister, ali obojate tak način parlamentarne borbe?«

»Kako ne bi, to je prava svinjarja.« (V zapisnik: Sloviti politik je na oster način obsodil metode parlamentarne opozicije in opozarjal je, da se na ta način lahko parlamentarizem samo diskreditira).

»Dovolite mi še eno vprašanje. Kaj mislite o Mussoliniju?«

Kaj vas briga Mussolini? On ni nikogar ubil.

»Nato pač nisem pomislil.«

(V zapisnik: Minister je izrazil svoje prepričanje, da je položaj Mussolinija še na dalje čvrst, ker je njegova nastopajoča linija na potu prerodenja Italije kot vele-sile neprekosljiva, kar lojalno priznava tudi stranke opozicije).

»In kaj mislite o posledicah Amando. lovih napadov v parlamentu?«

»Vsekakor, vsekakor, to je povsem postransko.«

(V zapisnik: Kar se tiče kampanje ki jo je pričel voditelj opozicije, poslanec Amando, je izrekel državnik svoje trdo prepričanje, da kampanja tega poslanca z

—g Novosadska blagovna borza 27. avgusta. Na produktivni borzi notirajo: Pšenica baška nova 355—360, ječmen 6 vsg. 335—340; koruza, 4 vsg. 285—290; fižol beli baški 460—470, moka baza 20x 5 vsg. 560—570. Tendence mlačna.

—g Tedenski živinjski sejem v Zagrebu. Zagreb 27. avgusta. Na današnjem sejm so se cene gibale takole (za kg žive vage): rogata živina: volji I. 15—15,75, II. 13—14,50; III. 11—12; bosanski volji I. 12,50—13,50; II. 12—12,50, III. 8—9; krave I. 13—15, II. 12—13; III. 9—10; bosanske II. 10—11; II. 8—9; biki 12,50—15,50, junice I. 14—15,50, II. 12—13; junje domače I. 14—15,50; II. 17,50—20; svinje sremse 26,50—27,50, neptane 21—23, presleči od enega leta 22—30, starejši 18—21.

Konji za komad: tovrstni teški 10—15, lahki 7—9, seljaški 6—8 tisoč Din; vozni lahki 5.500—7.500, srednji 5—6.500, teški 7—9.500; žrebeta do leta 3—3.500, do 2 let 4—4.500, do treh let 4.500—5.500, starejši 6—8 tisoč.

—g Hmelj. I. brzojavno tržno poročilo. Nürnberg 26. avgusta 1924. Doroženih 200, prodanih 150 bal po 150—270 M za kg t. J. 57—52,6 Din za 1 kg. Žalec brez kup. čije.

—g Cene na goriškem trgu dne 25. avgusta t. l.: češplje 1,20 do 1,40 lir kilogram, hruške 1,50 do 1,30 lir, fige 1—1,10, grozdje 1—1,30, breskve 80 vin do 2 lire kg, paradižniki 18—25 vin., fižol v strožu 40 do 60 vin., krompir 30 do 35 vin., jabolka 80 do 1,20, graml 1,30 do 1,40 lir kg.

—g Velik semenj v Pirotu. V četrtek 28. tm. do 1. septembra se bo vršil v Pirotu velik semenj, na kateri pripeljejo živino, blago in raznovrstne dežele pridelke.

oziroma na njegovo majhno popularnost v širokih krogih, ne bo mogla mnogo škodovati položaju vlade.)

»Kakšno je Vaše mišljenje o protestu angleške in francoske demokracije proti temu umoru? Ali ne more to povzročiti mednarodne komplikacije?«

»Kaj vendar mislite, da sem jaz pro-rok?«

(V zapisnik: Na to vprašanje se je minister diplomatsko zamejal in se opretil rekoč, da je to vprašanje take važnosti, da bi prerojenje končnih posledic lahko dovedlo do komplikacij, ki si jih v tem trenutku ne želimo).

Minister je vstal in pripomnil:

»Ali je prenehalo deževati?«

»Da, ne dežuje več.«

»Torej na evidenca?«

(V zapisnik: Potem, ko je upoštevali politik tako karakteriziral diplomatski in politični položaj v Evropi smo se razgovorjali še o nekaterih aktualnih vprašanjih, o katerih je nemogoče poročati, nakar se je minister priredno poslovil).

To je torej potrebno za dober intervju.

Grof iz Bačkega Petrovca.

Skoraj pred enim letom je tudalo notranje ministrstvo tiralico za nekim neznanim pustolovcem, o katerem oblasti ne vedo, kako mu je ime in kako se piše. Ta lahkoživec, ki mu je zdaj policija za petami in ki je bržkone ruske narodnosti, je zadnje čase prav pridno lovil na ilimance seljake po Hrvatski in Slavoniji. Iz neštete ovadb je razvidno, da se je tedaj skoraj povsod za ruskega grofa. Lagal je lažnim seljakom, da ima v Vojvodini ogromno posestvo. Vsem, ki so prišli v njegovo družbo, je prebrisani pustolovec zelo imponiral. Bil je pravi aristokrat, in ker so kmetje v teh krajih še precej ostali, se je »slajš grof« posel dobro obnesel. Ne da bi vedeli, kaj jih čaka, so kmetje kar tekmovali med seboj, kdo mu prvi stori uslugo ter ga sprejme po vseh pravilih in predpisih pod svojo streho. Pustolovec je znal to naklonjenost preproste ga ljudstva imenito izrabiti. Zahaljal je samo k premožnejšim kmetom, kjer se je mudil nekaj dni, pri odhodu je pa opravil svoje delo. Z dostojanstvom pravega ple-miča je izvalil gospodarju tu nekaj stotakov, tam nekaj tisočakov brezobrestnega posojila. Vedno se je izgovarjal, da slučajno nima pri sebi denarja.

Pišite samo moji šeni, grofci Mariji Krasnovski, v Bački Petrovcu, je ponaril vedno pri odhodu, in takoj vam vrne denar kakaj jaz nadaljujem pot in dobim denar šele v Zagrebu. Kmetje so mu vse jeli, ko pa so pisali dozdnevni grofici, ni bilo nobenega odgovora. Razočarani lahko verneži so se napotili sami v Bački Petrovcu, toda lahko si mislite njihovo prase, nečenje, ko so jim tam povedali, da »grofice« Krasnovske sploh nihče ne pozna.

Dan za dnevom so prihajale v Bački Petrovcu skupine prevaranih kmetov. Obveščena je bila o tem tudi policija, ki pa ni vedela, kaj početi z množico nesrečnih upnikov. Zato jih je pošiljala v Beograd notranjemu ministru. Pa tudi ministrstvo jim ni moglo pričarati izgubljenega posojila. Vse, kar je moglo storiti zanje, je bila tiralica, za brezvestnim pustolovcem. Tiralica je ostala doslej brez uspeha in ministrstvo jo je moralo v ponedeljek obnoviti. Vse policijske oblasti se opozarjajo na tega lahkoživca, ki tako brezskrbno živi in za pravila denar na račun navčnih ljudi.

Nedavno smo imeli tudi v Ljubljani sličan slučaj. Bil je tudi neki emigrant, ki pa se je v nasprotju z omenjenim »grofom« zadovoljil s titulom »univerzitetni profesor«. Imel je sredo, da so mu nasledil vel ljubljanski odvjetnik. S podpisno polo je zbral večjo svoto denarja, ki ga je baje rabil za povratek v Rusijo. Kmalu nato je brez sledu izginil. Ni izključeno, da sta »grof iz Bačkega Petrovca« in »bivši profesor kijevske univerze« identična. Naša policija se lahko informira pri temu ali onemu odvjetniku, kakšna je zunanost tega navideznega pustolovca.

W. Perzyski:

Idealna stranka.

(Zgodba za samce.)

Dejanje se vrši v sobi hišnega gospodarja. Ob treh popoldne. Hišni gospodar je pred kratkim dokončal svoj obed in puha, naširoko zleknejen v naslanjaču, svojo cigaro. Čez nekaj časa potrkva nekdo na vrata.

Gospodar (obrne nevoljno glavo, kajti je zelo hud, da se ga moti v njegovem običajnem počitku): Noter... Sobarica: Neki gospod je prišel in bi rad govoril z milostivim gospodom.

Gospodar: Z menoj? Kdo pa je?

Sobarica: Ne vem. Pravi, da gre za zelo važno zadevo.

Gospodar (ironično): Tako... Vsaj po kosilu na bi me pustili ljudje pri miru. — Naj vstopi.

(Sobarica odide. Hip nato smukne v gospodarjevo sobo mlad mož, prizdevajoč si, da bi zaprl s čim najmanjšim šundrom vrata za seboj. Je slok mladenič melanholičnega obraza in očividno defektne obleke.)

Gospodar (mrzlo): A, Vi ste? (Se dvigne v naslanjaču.) Prav za prav nimam v tem času navade sprejemati toda... kaj želite?

Mladi mož: Prosim tisočkrat oprostjenja, da motim, toda zadeva, ki me je napotila k Vam, je silno nujna.

Gospodar (ironično): Tako... Kaj pa je takega, če smem vprašati?

Mladi mož: Pred vsem sem Vam primoran povedati, da je bil danes uradni sluga pri meni in je vse moje stvari zarubil, to za Vas gotovo ne bo novost, pa Vam jo povem zaradi natančnosti, kajti sem zelo natančen.

Gospodar: Prosim Vas, prihranite ta razgovor. Moja potrpežljivost je prestala v dolgih štirih mesecih čakanja ognjeni krst. Priznali pa mi boste, da ima vsaka reč svoje meje.

Mladi mož: Čisto gotovo; Vaši cenjeni nazori se popolnoma strinjajo z mojimi.

Gospodar: Za to se brigam preklicano malo. O tem pač zelo dvomim, da ste prišli sedaj poravnat svoj dolg.

Mladi mož: In ravno zato stojim sedaj pred Vami.

Gospodar: Kako? Vi imate torej namen, plačati?

Mladi mož: Vse. Prosim ponižno, če sprejmete ta znesek. (Mu izroči denar.)

Gospodar: Hvala. Prosim, izvolite za trenutek sedeti, da Vam takoj napišem pobotnico.

Mladi mož: Če dovolite, bom.

Gospodar: Kaj pa?

Mladi mož: ... bom plačal za četrtriletno naprej.

Gospodar: Prosim, z največjim veseljem.

Mladi mož: Iskrena hvala. Bil sem že v skrbeh, da mi boste zaradi mojih finančnih težkoč in zadreg v zadnjih mesecih odpovedali gostoljubno bivanje v svoji lepi vili. Saj dobro vem, da sem slaba stranka.

Gospodar: Nikakor ne, Vi ste idealna stranka.

Mladi mož: Oh ne, samo moja velika vdanost do Vaše krasne vile me je napotila do tega.

Gospodar: Me veseli... tem bolj me veseli, ker pričakuje človek v splošnem le nevhvaležnosti od strank. Resnično spoznam, da ste dostojen človek. Torej, za eno četrtriletno... ni res?

Mladi mož: Da... Prosim ponižno. (Mu izroči denar.)

Gospodar: Tu potrdilo.

Mladi mož: Ločitev od Vaše hiše bi bila zame velika bol. Iz nekatere hiše so me že vrgli na ceto. Danes pa, ko je prišel rubitelj, sem si dejal: Ne, ti poravnaj svoj dolg do zadnje kopejke, mu padeš pred noge...

Gospodar (ginjen): Toda moj dragi.

Mladi mož: In da Vas utegnem izplačati, sem se odločil, opustiti za ves mesec svoje kosilo.

Gospodar: Zato boste imeli mirno vest, in to je, vzeto z višjega stališča, tudi hrana. Kadite? Morda cigareto?

Mladi mož: Hvala lepa! (Si prižge cigaro.)

Gospodar: Še enkrat Vam povem in dam tudi svojo častno besedo: Vi ste idealna stranka.

Mladi mož: Moj značaj seveda ni brez napak... V meni pa se je izvršila velika izprememba... Pod vplivom ljubezni se je v moji duši marsikaj izpremenilo...

Gospodar: Famosno. Oženite se torej čim prej. Samstvo je za mladega človeka največje zlo.

Mladi mož: In ravno v tej zadevi tudi prihajam k Vam.

Gospodar: K meni? Kako?

Mladi mož: Prihajam prav za prav, da Vas zaprosim za roko Vaše hčerke.

Gospodar: Ste znoreci?

Mladi mož: Nikakor ne.

Gospodar: Potem ste pa pijani.

Mladi mož: Bog obvaruj. Kajti tisti hip, ko se je v meni porodila namera, da poročim Vašo hčerko, sem popolnoma opustil pijančevanje. Kajti si lahko prav živo predstavljam, kako hudo in strašno je, imeti pianca za zeta.

Gospodar: Kako se drznete, meni čekati take neumnosti?

(Konec prihodnjic.)

Sredstvo za povrnitev nedolžnosti...

V beogradskih listih je bil pred dobrim mesecem oglaš, ki je vzbudil ogromno sežajanje med ženskim svetom. Oglaš je bil sledeč:

»Gospod in gospa! Ako želite ohraniti ali imeti povrnjeno nedolžnost in devištvost, pošljite tozadevno pismo na poštini predal 169. Pismu priložite 11 Din. Garancija in diskretnost z jamčenjem.«

Katera žena ne bi za celih 11 Din hotela imeti povrnjeno ono, kar je v ostalem samo enkrat izgubila za vedno? Na podlagi tega bi si lahko ustvarila novo bodočnost in pričela z novim življenjem. Stara prislovica veli, da človek gotove stvari ne ni šele potem, ko jih izgubi. Tako je tudi z žensko nedolžnostjo. Radi tega res ni čudno, da se je interes ženskega sveta koncentriral na poštini predal 169. Predal je bil dnevno napolnjen s pismi, v katerih se je naravno nahajalo 11 Din. Prve dni je po pisma prihajal neki že priletni človek, kasneje pa ni bilo nikogar. Pisma so se kupčila in kupčila n končno

so poštarji izpraznili predal in pisma zložili v vrečo. Prihajala pa so neprestano nova pisma.

Medtem se je pričela za zadevo zanimali policija. Ne toliko radi izgubljenega devišstva, temveč bolj za lastnika poštnega predala št. 169. Vendar policija tega učenjaka ni mogla izslediti. Zadeva je bila slučajno pojasnjena. Pred dnevi je bil aretiran brezposelni bivši kavarnar pri »Zlatem grozdu« Milan D. Popović. Pri preiskavi njegovega stanovanja je policija našla na pisma iz poštnega predala števil. 169. Aretirani je na policiji izjavil, da je on iznajditelj sredstva za vrnitev nedolžnosti. Sredstva pa policiji nikakor ni hotel pokazati. »To je — je rekel — moj patent, moja tajnost. Ker je bila pa njegova tajnost prevelika, ga je policija poslala v »glavnjačo«. In tako je senzacionalni izum v katerega so polagale gotove krasotice svoje poslednje nade, ostal še nadalje tajen.

Glavni urednik:
RAS TO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

5538

+

Danes je po dolgi mučepolni bolezni umrl v 39. letu svoje starosti naš ljubljani, predobri soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

Janko Poček

trgovec.

Pogreb se vrši v petek, dne 29. avgusta t. l. ob 17. uri iz Bevkškega na pokopališču v Zagorje. Maše zadušnice se bodo brale v ponedeljek ob 8. uri v zagorski župni cerkvi.

V Bevkškem — Trbovljah 1., 27. avgusta 1924.

Globoko žalujemo!

Angela Poček roj. Robava, soproga. — Ivka Poček, hči. — Marija Kovač roj. Poček, sestra. — Josip Poček, brat. — Ivan Kovač, svak. — Marija Poček roj. Pšenčnik, svačinja in vsi ostali sorodniki.

Pisalni stroji, potrebštine
mehanična delavnica
3591 (nopravilnica)
L. BARAGA, Ljubljana,
Selenburgova ulica -6

Drva
trboveljski premog
H. Petrič
Ljubljana
Gospodarska cesta 16
Telefon 343 57 T

Drva 58 T
hrastova in bukova, odpadke od parketov po nižnji ceni dostavlja na dom parna žaga
V. Scagnetti, Ljubljana
za gorenjskim kolodvorom.

Trstje za stropce
izdelujem z najmodernejšimi stroji in iz najboljših materialov ter dobavljam v vsaki množini po najnižji dnevni ceni
I. Jugoslovska tvornica Bakula
JOS. R. PUH, LJUBLJANA
Gradaška ul. 22. Tel. 531.

Zobotehnika
prvovrstnega, popolnoma večjega zlate in kavčukove tehnike, iščem. — Ponudbe s pričevali na upravo Slov. Naroda pod »Zobotehnik-5601«

+

Zadruga stavbenikov Slovenije v Ljubljani javlja, da je njen večletni predsednik, blag, gospod

Alojziji Accetto

mestni stavbenik, posestnik itd.

dne 27. t. m. ob 8. zvečer po kratki, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, preminil za vedno.

Pogreb dragoga pokojnega bo dne 29. t. m. ob štirih popoldne iz hiše žalosti, Trnovski pristan 14, na pokopališču k Sv. Križu.

Ohranimo mu blag spomin.

Ljubljana, dne 28. avgusta 1924. 5603

+

Globoko potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem tužno vest, da je naš nepozabljeni in iskreno ljubljani, predobri soprog, oče, sin, brat in svak, gospod

Alojziji Accetto

mestni stavbenik in posestnik

dne 27. t. m. ob 8. zvečer po kratki a mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti Bogu vdano mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vrši v petek, dne 29. avgusta ob 4. popoldne iz hiše žalosti, Trnovski pristan 14, na pokopališču k Sv. Križu, kjer se truplo položi v rodbinsko grobnico.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v trnovski župni cerkvi.

V Ljubljani, dne 28. avgusta 1924.

Zalujemo ostali:

Rozl Accetto roj. Kreutzer, soproga. — Alojziji, Ljudmila, Danica, Josip, Bojan, otroci. — Valentin Accetto, oče. — Albina Kreutzer roj. Accetto, sestra. — Ana Accetto roj. Kreutzer, tašča. — Paul Kreutzer, svak ter ostali sorodniki.

Zahvala.

Ob smrti naše ljubljene, nepozabne mamice, gospe

IVANE JAGER

se vsem za vse izkazano sožalje in sočutje iskreno zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo pa dolžni preč. g. kanoniku Šiški za vodstvo pogreba, veleč. g. kanoniku Strojcu za tolažbo in g. dr. Krajcu za požrtvovalen trud v času njene bolezni, pevskemu društvu »Ljubljana« za krasne žalostinke, vsem darovalcem cvetja in vsem, ki so našo drago mamo spremlili v tako častnem številu na njeni zadnji poti.

Vsem za vse naša najglobljeja zahvala.

V Ljubljani, dne 27. avgusta 1924.

Žalujemo ostali.

MALE OGLASI

Za odgovore uprave naj se priloži 1 dinar. Plačuje se vnaprej.

Službe

Prodajalno-manufakturstinjo
sprejemam v trgovino z mešanim blagom. — Pavel Kunstek, Sturje, p. Ajdovščina, Julijska Besednica. 5582

Kuharica,
popolnoma izveščana — se išče za kliniko v Švici, katera bi kuhala za približno 30 oseb. Plača od 109 do 120 švic. frankov. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 5598

Mlad trgovec
železninske stroke — z desetletno prakso, popolnoma več. želi premeniti svoje dosedanje mesto kot poslovođa, skladiščnik ali potnik. — Ponudbe pod »Železarska stroka/5596« na upravo »Slov. Naroda«. 5598

Gaterista
k polnojarmeniku — išče »Globus«, konzervna tovarna d. d. na Vrhniki. Prednost imajo samci. — Plača po dogovoru. Stanovanje da trdka. Nastop takoj. Reflektira se samo na prvovrstne moči, ki so delale v velikih obratih. 5536

Prodajalno

Ostale slamnike,
nakitene in prazne, prodajam po lastni ceni. — Horvat, Ljubljana, Stari trga 21. 5300

Kupim

Pozor!
Kupim nagrobni kamen pri Sv. Krištofu. Kdor ga odda, naj se oglasi pri cerkovniku pri Sv. Krištofu. 5599

Sokali

Veliko klet,
(ca. 15 X 4 m), pripravno za vinsko zalogo (na periferiji v Ljubljani) — iščemo za takoj. — Ponudbe z navedbo najemnine in drugimi pogoji — pod »Klete« na Aloma Company, Ljubljana. 5572

Trgovski lokal
z opravo vred v sredini Ljubljane — se takoj odstoji proti primerni odškodnini. — Ponudbe pod »Ugodna prilika 4315/10 5556« na upravo »Slov. Naroda«. 5599

Stanovanja

Na stanovanje
in dobro hrano se sprejme mlajša dijakinja k boljši družini blizu glavnice pošte. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 5597

Soba,
zračna in svetla, ter lepo meblirana, v sredini mesta — se odda za hrano; najraje dvema dijakoma. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 5592

Lepo opremljeno zračno sobo
v sredini mesta, s posebnim vzhodom, električno razsvetljavo, souporabo kopalnice, event. z vso opremo, išče gospod. — Cena postranska. — Ponudbe pod »Zračna soba 5575« na upravo »Slov. Naroda«. 5597

Razno

Več gospodov
se sprejme na dobro domačo hrano — s 1. septembrom. Cena ugodna. — Vpraša se: Križevska ulica št. 10, II. nadstropje. 5593

Belí klobuki
oblike, od 160 do 200 dinarjev, dvobarvni 170 dinarjev, različne druge barve 150 Din. — Horvat, Stari trg 21. 5301

Perje,
kokoške, rače in gosje, puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni — trvdka E. Vajda, Čakovec. 52/T

Družabnika
sprejemamo v tovarno. — Kapital 52.000 Din. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 5599

Prst! Oha!
Trajno uničevalno sredstvo »LUCIFER« zoper stenice, škurke in grile. — Preizkušen patent broj 2538. Trajen učinek! Prihrani 800 % izdatkov! — Iztebi tudi jajčajo zalego. Kolosalen uspeh! Dobi se v Ljubljani pri: Winter Sv. Petra cesta 35; Legat, Slomškov trg št. 13; Leskovic, Židovska ulica; Zadruga drž. nameščencev. — V Mariboru pri: Medic & Zankl; Požar: tobakarna; Laufer; vsi v Gospodski ulici; Kaufman, Glavnica trg 2; Sergej Vabič; Zinauer in drug, oba Aleksandrova cesta 23 in 45; Skoliber, Ruška cesta 2; Mahorko, Državna cesta št. 24; Baloh, Grajski trg. 5595

Zaloga klavirjev in pianinov
najboljših tovarn Bösendorfer, Czapka, Ehrbar, Hözl, Schweighofer, Original Stiglitz itd. — Tudi na obroke! — Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana, Hilsnerjeva ulica 5. 30

Enonadstropna hiša z vrtom
in zemljiščem se po jako ugodni ceni takoj prodaja. — Poizve se v Ljubljani, Opekarska cesta 10. 41/T

Pri prodaji posestva
dosežete priznano najboljši uspeh, ako se poslužite posredovanja — Realitete pisarne »POSEST« d. o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta 24, pri kateri se stalno oglašajo kupci. 54/T

Javna dražba.

V petek, dne 29. avgusta 1924 ob 8. popoldne se bo na sodni dražbi v Slomškovi ulici 5 (avtogaraža Štupica) prodajal

avto

znamke Neckarsulm 7/12 HP, izključna cena Din 3330.—. 5554

Bukova drva

popolnoma suha in zdrava, kupujemo stalno v večjih množinah. Ponudbe z navedbo cene, kakovosti drv, množine etc. pošljite trditi:

Johan in drugovi

družba z o. z. 5590

Maribor, Gregorčičeva ulica 1.

Povečanje slik

po vsaki poslani fotografiji o najmodernejši in umetniški izdelavi.

Izdelava slik v tušu, septiji, koloritju, akvarelu in olju.

V vsaki željeni velikosti!

Izdelava dopisnih kart v bakrotisku in bromsrebru (originalne fotografije).

Zahtevacite cenike in obračunajte se na edini zavod v deželi:

Umetniško nakladni zavod

Jos. Čaklovič, Zagreb,

Meduličeva ulica 12. 42 T